UNIVERSITETET I BERGEN

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 3/16
Møtedato: 2. februar 2016

ORIENTERINGS- OG REFERATSAKER

---

a) Protokoll fra Studieutvalget
Protokoll fra 15.12.2015 og 12.01.2016 følger vedlagt

b) Protokoll fra Forskningsutvalget
Protokoll fra 30.11.2015 følger vedlagt

c) Protokoll fra Tilsettingsutvalget
Protokoll fra 08.12.2015 følger vedlagt

d) Personalia
Lill Haukanes er tilsatt som stipendiat ved Det juridiske fakultet for perioden fra og med 1.1.2016 til og med 31.12.2019. Hun hadde to måneder igjen av sin forskerstilling, og vil derfor få to måneder permisjon fra sin stipendiatstilling for å arbeide som forsker på et senere tidspunkt. Den midlertidige tilsettingen som stipendiat vil forlenges tilsvarende.

Knut Knapskog er tilsatt som stipendiat ved Det juridiske fakultet for perioden fra og med 1.1.2016 til og med 31.12.2019.

Torhild Elin Nordtveit er tilsatt som stipendiat ved Det juridiske fakultet for perioden fra og med 1.3.2016 til og med 29.2.2020.

Malin Johansen er tilsatt som stipendiat ved Det juridiske fakultet for perioden fra og med 1.3.2016 til og med 29.2.2020.

Peter Bernt Hugenholtz har fått forlenget sin professor II-stilling ved fakultetet til og med 31.12.2020.

Christina Kottum Elmar har sagt opp sin stilling som førstekonsulent for å tiltre fast stilling ved Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU). Hennes siste arbeidsdag ved fakultetet er 31.3.2016.

Ellen Vikersveen har sagt opp midlertidige tilsetting som førstekonsulent for å tiltre fast stilling som seniorkonsulent ved Det humanistiske fakultet. Hennes siste arbeidsdag ved fakultetet er 30.4.2016.

e) Oppnevning av komiteer

Oppnevning av bedømmelseskomité (2015/12712) for vurdering av søker til stilling som postdoktor med støtte fra Finansmarkedsfondet. Komiteen består av førsteamanuensis Ronny Gjendemsjø (leder), professor Halvard Haukeland Fredriksen og lektor Pernille Wegener Jessen

Oppnevning av bedømmelseskomité (2015/12366) for vurdering av søkere til stilling som forsker knyttet til Landslovsprosjektet 2014-2024. Komiteen består av professor Jørn Øyrehagen Sunde (leder), professor emeritus og prosjektkoordinator Magnus Rindal og professor Berte-Elen Konow.

f) Utlysninger

Utlysning av stipendiatstilling innen statsstøtterett. Utlysningstekst følger vedlagt(2015/12887).

Utlysning av stilling som digital produksjonsmedarbeider/ førstekonsulent knyttet til Dragefjellet lærings- og formidlingssenter. Utlysningstekst følger vedlagt(2015/13787).

Asbjørn Strandbakken
Dekan

Øystein Lunde Iversen
Fakultetsdirektør

25.01.2015

KMA
Vedlegg

Protokoll fra møte i Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Tirsdag 15. desember 2015 kl. 09:15.
Møterom 546

Til stede:
Bjørnar Borvik (leder) (a)
Bjørn Henning Østenstad (a)
Jan-Ove Færstad – vara for Anneken Sperr (a)
Kjersti Bakke Sørensen (c)
Vegard Fosso Smievoll (d)
Erling Ravnanger – vara for Sandra Guderud (d)

Forfall: Anneken Sperr (a), Jonas Jensen (b), Sandra Guderud (d)

Sekretær: johanne.spjelkavik@jurfa.uib.no

Neste møte: 12. januar 2016

Sak 84/15	Godkjenning av innkalling og dagsorden
	Innkalling: Godkjent uten merknader. Dagsorden: Godkjent uten merknader.
Sak 85/15	**Orienteringssaker**
1	Protokoll fra SU 3. november 2015. Godkjent på sirkulasjon 5. november. ***OBS – ekstern lenke – må lastes ned separat.*** [Møtet som var berammet 24. november ble avlyst pga. at det ikke var meldt saker til behandling eller orientering.]
2	Fullmaktsvedtak a) JUS113 Kontraktsrett I Hjelpemidler til eksamen b) JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner Litteratur c) JUS251-1-A Arbeidslivets rett og JUS251-2-A Grunnleggende arbeidsrett: Litteratur d) JUS264-2-A God forvaltningsskikk: Litteratur e) JUS286-2-A Constitution and Politics: Litteratur f) Redaksjonell endring av § 2-1 i Utfyllende regler (styrevedtak 7/5-13) g) Redaksjonell gjennomføring av endring i kapittel 5 i Utfyllende regler; SU 3/11-15 h) Redaksjonell tilføyelse i Utfyllende regler § 5-8 nr. 2 Fullmaktsvedtakene fås ved henvendelse til Johanne.spjelkavik@jurfa.uib.no
3	Ekstra undervisning i JUS113 Kontraktsrett I. Vi har mottatt en henvendelse fra Johan Giertsen. Den er besvart av studieadministrasjonen på grunnlag av vedtak i SU i februar 2014 (14/14): «Studieutvalget finner ikke grunnlag for å motsette seg et slikt initiativ som en midlertidig ordning, men presiserer at det er en forutsetning at det finnes tid og rom til den ekstra undervisningen som ikke legger hindringer for annen undervisning ved fakultetet.» SU er innforstått med at samme prosedyre kan følges til det eventuelt gis stoppsignal.
4	Redaksjonell endring gjort i emnebeskrivelsen for JUS251-2-B Arbeidsrett fordypning. Tittelen på en bok var falt bort og er tilføyd: «Skjønberg og Hognestad kap. 15 – virksomhetsoverdragelse, s. 371-407 = 37 sider» endret til «Alexander Næss Skjønberg og Eirik Hognestad, Individuell arbeidsrett, 2014, kap. 15 "Virksomhetsoverdragelse", s. 371-407 = 37 sider»
5	Vitnemål og kandidatløfte. Orientering fra studieseksjonen.

Postadresse
Postboks 7806
5020 Bergen

Telefon 55 58 95 00
Post@jurfa.uib.no
Internett www.uib.no
Org no. 874 789 542

Det juridiske fakultet
Telefon 55 58 95 00
Telefaks 55 58 95 10

Besøksadresse
Magnus Lagabøtes plass 1, 5010 Bergen

Sak 86/15	**Saker til drøftelse/høring/uttalelse**
1	JUS122 Erstatningsrett Kursrapport fra emneansvarlig Jan-Ove Færstad.
SU uttaler	SU takker for en meget godt gjennomarbeidet kursrapport. Den bærer preg av at alle kursets deler har vært tatt godt hånd om, og av en god forståelse av de pedagogiske målsetningene kursmodellen bygger på. Også eksamensresultatene underbygger et slikt positivt helhetsinntrykk. Det er god grunn til å videreføre den praksis som er gjennomført her – det gjelder også der studentene har innvendinger. Om publisering og transkribering av forelesninger: Fakultetet har hatt en «mistanke» om at studentene kaster bort dyrebar kurstid på å transkribere forelesninger, men vi har ikke sett det dokumentert på denne måten før. Dette er alarmerende, og SU ser det som nødvendig å ta tak i praksisen i samarbeid med JSU. For det første må studentene informeres om det uheldige i det de gjør, og vises til bedre arbeidsmåter. For det andre er det grunn til å spørre om vi har strukturer som gjør at de opplever at denne adferden belønnes. For det tredje må vi se nærmere på formålet med publisering av forelesninger og om det formålet nås best med den modellen vi har i dag. Studieutvalget vil følge opp saken i samarbeid med JSU og universitetspedagogisk kompetanse.
2	Innspill fra fakultetsstyret/IDU til rutiner for opprettelse av emner.
SU uttaler	SU er tvilende til at de problemene som skisseres kan løses med generelle retningslinjer. Det forutsettes at avtroppende og påtroppende emneansvarlig snakker sammen og tar ansvar for erfaringsoverføring. Momentene det pekes på i notatet fra IDU, vil bli tatt med i den pågående prosessen med gjennomgang av spesialemneporteføljen.
3	Rutiner ved opprettelse av nye emner ved Det juridiske fakultet. Forslag til endringer i emnemal.
SU uttaler	SU slutter seg til hovedtrekkene i forslaget. Saken utsettes med sikte på fakultetsstyremøtet 3. mai 2016. Da fremmes en helhetlig sak om egenskaper ved spesialemner og spesialemneporteføljen – der inkluderes sak om momenter i emnemalen.
	Vedtakssaker
Sak 87/15	JUS262-2-A Trygderett. Emnebeskrivelse: Innhold, læringsmål og litteratur. Forslag fra emneansvarlig Gudrun Holgersen.
Vedtak	Emnebeskrivelsen for JUS262-2-A Trygderett endres som foreslått.
Sak 88/15	JUS282-2-A International Business Contracts. Litteratur. Forslag fra emneansvarlig Eric Schanze.
Vedtak	Litteraturen i JUS282-2-A International Business Contracts endres som foreslått.
Sak 89/15	Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen § 2-7 Særskilt opptak til spesialemner. Forslag om endring.
Vedtak	§ 2-7 nr. 1 i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen skal fra og med våren 2016 lyde: «Fakultetet tar opp studenter til spesialemner to ganger i året, gjennom lokalt opptak. Fristen for slik søknad kunngjøres på nettsidene for opptak. Fakultetet garanterer likevel ikke at det blir gitt undervisning og eksamen i alle spesialemner hvert år.»
Eventuelt	

Bjørnar Borvik
Leder

Johanne Spjelkavik
Sekretær

Sak 85/15 – 3

Ekstra undervisning i JUS113 Kontraktsrett I

Fra: Johan Giertsen
Sendt: 29. oktober 2015 10:26
Til: Johanne Spjelkavik
Kopi: Hilde Hauge; Kari Kaland Bjorøy
Emne: Forelesinger kontraktsrett I

Studieutvalget,

Undertegnede skal forelese kontraktsrett I i vårsemesteret. Kursets omfang tilsier 16 timer forelesinger. Jeg har forstått det slik at en utvidelse av denne rammen krever grønt lys fra studieutvalget. Jeg anmoder om at disse forelesingene går over (minst) 20 timer, men jeg skal kun oppføre 16 i undervisningsregnskapet. Min erfaring etter femten år med dette kurset er at mange studenter må over en bakketopp for å forstå kontraktsrett, særlig fordi ulovfestet rett står så sentralt i dette faget, og noen ekstra forelesingstimer kan forhåpentligvis bidra til å bringe alle over denne bakketoppen. Jeg har hatt 20 timer (eller 20 pluss) forelesinger i kontraktsrett så lenge jeg kan huske, og håper at det lar seg gjøre også våren 2016. Når jeg skriver "(minst) 20 timer", er tanken å ha en viss fleksibilitet mot slutten. Viser det seg at vi bør ha f.eks. 22 av hensyn til studentene og faget, tar vi det – hvis SU gir tillatelse. Kopi av denne epost til kursleder og kursets administrative leder.

Johan Giertsen

Svar fra studieadministrasjonen:

Fra: Johanne Spjelkavik
Sendt: 29. oktober 2015 11:39
Til: Johan Giertsen
Kopi: Hilde Hauge; Kari Kaland Bjorøy
Emne: RE: Forelesinger kontraktsrett I
Vedlegg: 14-14-JUS113-ekstra-undervinsingdoc.doc

Jeg ser at SU behandlet en tilsvarende henvendelse i fjor - se vedlagte orientering om vedtaket i sak 14/14 fra 14. februar 2014 […].

Der heter det at SU ikke finner grunnlag for å motsette dette som en midlertidig ordning. "Midlertidig" er stikkordet her, tenker jeg. Det åpner klart nok for mer enn en engangsforeteelse, men avskjærer videreføring uten seremoni for senere semestre.

Jeg tenker at vi viderefører i år med grunnlag i vedtaket fra i fjor - jeg orienterer SU om det, sånn at de kan eventuelt sende signaler dersom de ser for seg et stoppunkt for midlertidigheten i nær framtid.

Joh

Tilbake til sakslisten

Sak 85/15 - 5

Orientering til studieutvalget

fra studieseksjonen (v/KJESO)

Ny praksis – vitnemål, kandidatløfte og bekreftelse på oppnådd grad

Studieseksjonen har de seneste månedene arbeidet frem og implementert nye rutiner knyttet til vitnemålsbestilling, avlegging av kandidatløfte og bestilling av bekreftelse på oppnådd grad. I det følgende redegjøres det for disse nye rutinene.

BESTILLINGSSKJEMA/KANDIDATLØFTE

Frem til nå har studentene ved Det juridiske fakultet, når de gjør ferdig siste del av graden sin, blitt bedt om å bestille vitnemål[1] via UiB sitt bestillingsskjema. Dette har vært hensiktsmessig for seksjonen fordi det har gitt mer systematikk i vitnemålsproduksjonen og innhenting av kandidatløfter, og det har i tillegg vært et nyttig tilleggsverktøy for å få registrert de ferdige kandidatene snarest mulig. Det er imidlertid slik at studentene ikke skal være nødt til å bestille vitnemål – det skal, i henhold til UiB-forskriften om opptak, studier, vurdering og grader[2], skrives ut «automatisk» når studenten har oppnådd graden.

Vi har dermed jobbet med å få til en løsning der studentene får vitnemålet uten bestilling, men samtidig gjør inndrivingen av kandidatløftene håndterlig[3] og ivaretar de øvrige fordelene med et bestillingsbasert system. I løpet av arbeidet ble det klart at det foregår en prosess sentralt på UiB der det vurderes å avskaffe bestillingsskjemaet, og Det juridiske fakultet er dermed i front her.

Det juridiske fakultet er nå koblet fra den sentrale bestillingsløsningen, og har implementert en egenutviklet løsning der studentene kun avgir kandidatløftet, og dette gjør de i et elektronisk skjema. Teksten som beskriver kandidatløftets innhold og betydning er gjennomgått og godkjent av både fakultetets dekan og prodekan for undervisning.

Vi vil fortsette å fange inn kandidater med en kombinasjon av kandidatlister fra FS, manuell innhenting og egne rutiner i FS, akkurat som vi gjør i dag, men det at kandidatene avgir sitt løfte elektronisk bidrar til denne prosessen, akkurat som vitnemålsbestillingen gjorde før.

Den nye løsningen er langt enklere å håndtere for begge parter, sikrer systematikken på en enda bedre måte enn før, og er svært tidsbesparende for studieseksjonen:

1. Tidsbruken i forbindelse med vitnemålsmailen reduseres betraktelig. Siden vi ikke lenger får bestillinger på e-post vil vitnemaljur@uib.no mer eller mindre bli en ren informasjonskanal. Vi slipper å besvare hver bestilling for seg, og studenten får umiddelbar tilbakemelding om at kandidatløftet er mottatt.
2. Arbeidet med å registrere og lagre kandidatløfter blir mindre tidkrevende

---

[1] Studenter med poststudierett har vært unntatt dette – vitnemålsutsettelse er en del av studieretten

[2] Se § 8-1, punkt 1

[3] Avgitt kandidatløfte er en forutsetning for å få tildelt graden, se http://www.uib.no/studieprogram/MAJUR/plan

3. Det vil bli langt lettere å drive inn kandidatløfter), i og med at det nå er ett enkelt trinn, ikke to, og studentene slipper å vente på svar på bestilling før de sender kandidatløftet på e-post.

Skjemaet er publisert med frist, slik at vi avgrenser perioden de fritt kan avgi kandidatløftet, og perioden de kan avgi løftet er på ca. seks uker. Dette er i prinsippet det samme som vi gjør i dag. Kommer noen etter fristen skal de *selvsagt* ikke nektes å levere – da skal vi gi dem et passord slik at vi begrenser den allmenne tilgangen til skjemaet. Formålet er at vi ønsker å sluse dem inn i "rimelig tid", slik at så mange som mulig får vitnemålet sitt så tidlig som mulig.

BESTILLING AV BEKREFTELSE PÅ OPPNÅDD GRAD

I forbindelse med avslutningen av studiet er det mange studenter som ønsker en bekreftelse på oppnådd grad. Bekreftelsen er knyttet til vitnemålsprosessen ved at det er denne studentene benytter for å dokumentere sin mastergrad i påvente av vitnemål.

Fram til nå har det ikke eksistert en egen kanal for dette; bestillingene har kommet både på vitnemaljur@uib.no, post@jurfa.uib.no og andre e-postbokser, og det har dermed variert når en bestilling ble fanget opp. Bestillingene ble gjort i fritekst, så det har ofte manglet fullstendig info som man har måttet innhente før bestillingen kunne gjøres ferdig. Det er nå opprettet et elektronisk skjema for bestilling av bekreftelse på oppnådd grad.

Med nytt bestillingssystem sikres det at all info er på plass umiddelbart, vi samler alle bestillinger på ett sted og det blir generelt ryddigere. Det er lagt inn varsling til infosentermailen[4] hver gang det kommer inn en bestilling, og det blir dermed bedre flyt i prosessen. Det blir også enklere for infomedarbeiderne å håndtere de ulike variantene av bekreftelser.

Lenken til skjemaet ligger på infosiden om poststudierett og fakultetets vitnemålsside.

Tilbake til sakslisten

[4] Det er studentmedarbeiderne i infosenteret som utsteder disse bekreftelsene, men studieseksjonen som kvalitetssikrer at graden faktisk er oppnådd, slik at ingen får en uberettiget bekreftelse.

Sak 86/15 – 1

KURSRAPPORT – JUS122, Høst 2015

KURSANSVARLIG: Jan-Ove Færstad

Kursrapporten er utarbeidet den 16. desember 2015 av Jan-Ove Færstad

1. FAGLÆRERS GENERELLE VURDERING

a) Kursets struktur og generelle gjennomføring

Undervisningen på kurset JUS 122, Skadebot består av forelesninger, storgruppeundervisning og arbeidsgruppeundervisning. Mitt generelle inntrykk er at samtlige av disse undervisningselementene har fungert godt. Inntrykket styrkes av de tilbakemeldingene studentene kom med på referansegruppemøtet, og studentene synes gjennomgående å være godt fornøyd med kurset. Strukturen på kurset er godt utprøvd, og undertegnede har i størst mulig grad søkt å beholde den strukturen på kurset som har vist seg vellykket tidligere. Dette har fungert godt også i år, og kurset har forløpt uten nevneverdige problemer.

b) Forelesninger

Forelesningene på årets kurs har vært delt mellom undertegnede, Strandberg og Tande. Forelesningsrekken har i hovedsak hatt den samme overordnede strukturen som på tidligere kurs. På bakgrunn av tilbakemeldingene på referansegruppemøtet høst 2014 ble det likevel gjort to endringer i årets opplegg. For det første ble forelesningen i årsakslæren ble utvidet fra tre til fire timer, og fordelt over to dager. Med denne strukturen fikk foreleseren (Strandberg) mer tid til å gå i dybden, og ved at forelesningene ble fordelt over to dager fikk studentene bedre tid til å prosessere stoffet underveis. Årsakslæren oppleves som krevende for mange studenter, og mitt inntrykk er at dette grepet ble tatt godt i mot hos studentene. Den andre endringen var at det ble satt av en forelesningstime til gjennomgang av den obligatoriske kursoppgaven uken etter at studentene hadde jobbet med denne. Også dette var et grep studentene ga uttrykk for at de satt stor pris på. En omfordeling av forelesningstiden innebærer likevel at det blir mindre tid igjen til å dekke andre emner. For å hente inn tiden ble det kuttet litt i ulike emner, og tilbakemeldingen fra studentene har vært at dette stort sett fungerte greit. Likevel ble det kanskje, som studentene også påpekte på referansegruppemøtet, noe knapt om internasjonalisering. For fremtiden bør man nok gi internasjonaliseringsaspektet noe mer plass, gjerne allerede i innføringsforelesningen.

Totalt sett synes forelesningene å ha fungert godt. Mitt pedagogiske hovedformål med forelesningene var å bruke forelesningstiden til å hjelpe studentene med å få oversikt over faget og forståelse for sammenhengen mellom de spørsmålene som drøftes i litteraturen. På referansegruppemøtet trakk studentene særlig frem dette som et svært positivt element ved forelesningsrekken. Forelesningsrekken synes dermed å ha fungert etter sitt formål.

Forelesningene ble tatt opp, og videoopptakene ble lagt ut på edublogs ca tre uker før eksamen. Tilsvarende opplegg ble også brukt på kurset i 2014. Valget om ikke å publisere opptak av forelesningene fortløpende bygger på et pedagogisk standpunkt. Dersom forelesningsopptakene

publiseres fortløpende ser jeg en klar fare i at studentene bruker for mye tid på passiv læring i form av å repetere forelesningene, fremfor aktivt å jobbe med stoffet selv. Standpunktet høstet massiv kritikk på referansegruppemøtet. En innvending var at opplegget var uheldig for studenter som var syke, eller av andre grunner gikk glipp av enkeltforelesninger. Dette er en kjent innvending mot opplegget, og jeg er ikke overbevist om at hensynet til de få studentene dette antagelig gjelder er mer tungtveiende enn de pedagogiske hensynene opplegget bygger på.

En mer alarmerende innvending kom fra studenter som ønsket å transkribere forelesningene, og som mente at det ble for liten tid til slik transkribering når forelesningene ble tilgjengeliggjort kort tid før eksamen. Jeg gravde litt i dette temaet på referansegruppemøtet, og det kom frem at det ikke var uvanlig at studenter var tilknyttet såkalte «transkriberingslag» som i fellesskap transkriberte forelesningene umiddelbart etter at videopptakene ble lagt ut. Denne praksisen er etter mitt syn svært betenkelig av flere grunner. En ting er at det å utarbeide slike transkripsjonsnotater fort kan være i strid med opphavsrettslige regler. En annen ting er de pedagogiske konsekvensene av denne praksisen.

Det fremgår av studieplanen for vårt masterprogram at studiet «byggjer på problembasert læring». Et viktig element i et pedagogisk opplegg som bygger på problembasert læring er at læringen skal skje gjennom studentenes aktive arbeid med lærestoffet. Et studieopplegg hvor studentene først er tilstede på forelesning, dernest bruker tid på å transkribere forelesningene, og til sist bruker tid på gjentatte ganger repetere disse transkripsjonsnotatene vil innebære det stikk motsatte av aktivt arbeid med lærestoffet. Et slikt opplegg vil i stor grad lede til at studentene kan gjenfortelle det som har blitt gjennomgått på forelesning, men i langt mindre grad har forståelse for stoffet eller evne til å anvende sin kunnskap på et praktisk tilfelle.

Dersom det stemmer, slik utsagn på referansegruppemøtet tyder på, at en relativt stor andel av våre studenter bruker tid på transkribering av forelesningsopptakene, så innebærer det, etter min mening, at vi bør stille et stort spørsmålstegn ved vår praksis med å legge ut opptak av forelesningene. Vi bør i alle fall stille spørsmålet om hvilket formål denne praksisen har, og hvordan denne praksisen bidrar til formålet om at studiet skal bygge på problembasert læring. Etter mitt syn er dette et spørsmål av generell relevans, og det bør derfor ikke alene overlates til den enkelte kursansvarlige å vurdere dette. Jeg vil derfor oppfordre Studieutvalget til å drøfte dette spørsmålet, og i alle fall å komme med generelle innspill eller råd til de kursansvarlige på dette punktet.

c) Arbeidsgruppesamlingene

De oppgavene som har vært brukt på arbeidsgruppesamlingene er i all hovedsak de samme som har vært brukt tidligere på kurset. Grunntanken bak oppgavesettet er at det skal være en stigning i vanskelighetsgrad underveis på kurset, og dette synes å ha fungert etter hensikten. Oppgavesettet har også vært satt sammen slik at det har vært litt variasjon mellom nye tema og tema som allerede har vært gjennomgått på forelesning når studentene skal jobbe med den aktuelle oppgaven. Tanken bak denne strukturen er at studentene dels må jobbe med å anvende kjent stoff og dels må sette seg inn i ukjent rettsstoff når de jobber med oppgavene. Også dette synes å ha fungert etter hensikten, og studentene på referansegruppemøtet ga stort sett uttrykk for at de satt pris på denne kombinasjonen.

Som en prøveordning ble en av arbeidsgruppeoppgavene i år kun diskutert muntlig på arbeidsgruppesamlingen. Dette ble gjort for å skaffe rom for utvidet ordgrense på en omfattende og eksamenslignende siste arbeidsgruppeoppgave på kurset. På tidligere kurs har ordgrensen på 1500 ord skapt problemer for studentene på denne oppgaven, og økningen av ordgrensen på årets kurs ble tatt svært godt imot av studentene. Den eksamenslignende oppgaven fyller et pedagogisk viktig formål, og det er også mitt inntrykk at studentene setter stor pris på muligheten til å besvare en slik omfattende oppgave før eksamen.

Når det gjelder diskusjonsoppgaven er inntrykket noe mer blandet. Jeg skrev en ny oppgave til denne arbeidsgruppesamlingen, nettopp med tanke på at det var særlig viktig at oppgaven engasjerte studentene og skapte gode muligheter for diskusjon. Dette var etter mitt syn svært vellykket. Både studenter og arbeidsgruppeledere har meldt tilbake om svært stor aktivitet på den aktuelle arbeidsgruppesamlingen. Flere av arbeidsgruppelederne har påpekt at denne oppgaven bidro til at flere studenter bidro i diskusjonen fremfor å fokusere på å ta notater. En del arbeidsgruppeledere har i tillegg kommentert at også aktiviteten i diskusjonene i gruppen ble høyere på de påfølgende arbeidsgruppesamlingene, og knytter dette til den økningen i aktivitet som diskusjonsoppgaven foranlediget. Selv om det nok kan pekes på ulike forklaringer på dette fenomenet, f.eks. at gruppemedlemmene utover i kurset naturlig nok blir bedre kjent og at det av den grunn kan være lettere å delta aktivt i diskusjonene, så synes det generelle inntrykket fra arbeidsgruppelederhold å være at diskusjonsoppgaven fungerte veldig godt. Tilbakemeldingene fra studentene er noe mer varierte. De aller fleste likte oppgaven godt, men enkelte etterlyste muligheten for også å kunne levere denne skriftlig.

I en situasjon hvor man ikke trengte å ta hensyn til ressursproblematikken ville jeg selvsagt helst sett at den utvidede ordgrensen på siste arbeidsgruppeoppgave ble opprettholdt uten at man trengte å fjerne en annen innlevering. Når det er vanskelig å finne handlingsrom til dette, er det min oppfatning at den løsningen som har vært prøvd ut på årets kurs fungerte så godt at den bør videreføres dersom neste års kursansvarlig ønsker dette. Det har stor pedagogisk verdi å kunne gi en eksamenslignende arbeidsgruppeoppgave avslutningsvis på kurset, men dette krever en noe større ordgrense enn 1500 ord. Etter mitt syn er verdien av denne oppgaven så stor at det oppveier ulempene ved at studentene ikke får kommentarer på en av de øvrige arbeidsgruppeoppgavene. Som en av studentene også kommenterte på referansegruppemøtet: «Det er ingen som nekter oss å skrive oppgaven, selv om vi ikke får kommentarer fra arbeidsgruppelederen».

Jeg var inne på tanken å offentliggjøre veiledningen til denne oppgaven i etterkant av den aktuelle arbeidsgruppesamlingen, nettopp for å stimulere studentene til å skrive oppgaven på egenhånd. Faren for at veiledningen på den måten ville bli spredd også til neste kull medførte likevel at jeg lot dette være. Dette er imidlertid et grep som eventuelt kan vurderes på neste års kurs.

d) Storgruppesamlingene

Det er mitt inntrykk at storgruppesamlingene har fungert godt. Storgruppelederne har lagt ned en betydelig innsats, og studentene synes gjennomgående å være fornøyde med utbyttet av storgruppesamlingene. Oppgavesettet til bruk på storgruppesamlingene har i hovedsak vært det samme som tidligere, men det har vært skrevet en ny oppgave. Denne oppgaven fungerte i og for seg

etter hensikten, men den kunne nok inneholdt mer informasjon til bruk i ansvarsvurderingen. Dersom denne oppgaven videreføres bør den nok utvikles videre til neste år.

e) Obligatorisk kursoppgave

Den obligatoriske kursoppgaven ble opplevd som passe krevende av studentene. I arbeidet med oppgaven måtte studentene dels håndtere tema som allerede var berørt på forelesning og dels tema som først ble berørt på forelesning etter den obligatoriske kursoppgaven. Studentene måtte altså dels gå i dybden på tema som de kjente til fra før, og dels skaffe seg oversikt over nye tema. Det gjennomgående inntrykket er at studentene opplevde denne kombinasjonen som lærerik. Studentene var også fornøyde med sensorveiledningen til oppgaven, og fremhevet at de fikk god læringseffekt av å se kommentarene fra sensor i sammenheng med fremstillingen i sensorveiledningen.

f) Edublogs

Kursets edublogs-side har hovedsakelig blitt brukt til spørsmål fra studentene og svar fra den kursansvarlige, tilgjengeliggjøring av videoopptak fra forelesning og til enkelte kortere notater om faglige spørsmål som jeg erfarte at studentene opplevde som særlig problematiske. Studentene fikk tilgang til siden i løpet av uke to på kurset, men i første halvdel av kurset ble de oppfordret til å prøve å finne svar på spørsmålet selv fremfor å stille spørsmål på edublogs. Hensikten med dette var å unngå en lang rekke «enkle» spørsmål, og å styre studentene i retning av å måtte jobbe for å finne ut av ting selv fremfor å få et ferdigtygd svar fra den kursansvarlige. Tilnærmingen synes å ha fungert etter hensikten. Studentene har stilt en rekke gode spørsmål, og det har vært krevende å finne tid til å gi alle det grundige svaret de fortjener. Jeg har prøvd å rekke over dette etter beste evne, og det gjennomgående inntrykket er at studentene er svært fornøyde med de svarene de har fått. Edublogs er etter min oppfatning et svært nyttig verktøy for kommunikasjon med studentgruppen, og det kan for fremtiden være verdifullt å utforske muligheten for å ta i bruk ytterligere sider ved dette verktøyet.

g) Litteratur

Lærestoffet på kurset har i år, som tidligere år, vært Nygaards lærebok fra 2007. Alternative lærebøker har vært vurdert, men verken Hagstrøm/Stenvik: Erstatningsrett eller Lødrup: Lærebok i erstatningsrett ble vurdert som totalt sett bedre egnet som lærebok for kurset. Nygaards bok er imidlertid heller ikke ideell som lærebok, men den har den kvaliteten at den holder et høyt akademisk nivå og gir studentene en dyptpløyende og grundig fremstilling av erstatningsretten. Det ville likevel vært ønskelig med et læreverk som ivaretar denne kvaliteten, men som samtidig er oppdatert og mer pedagogisk lagt opp.

h) Eksamen

Eksamen forløp uten problemer.

a) Strykprosent og frafall på eksamen

Strykprosenten på kurset var 0,6 %. Kun to av de leverte besvarelsene ble vurdert til ikke bestått. I tillegg var det ni studenter som trakk seg under eksamen, ni oppmeldte studenter som ikke møtte og tre studenter som ikke møtte grunnet sykdom.

b) Karakterfordeling

Det ble totalt levert 332 eksamensbesvarelser på kurset. Karakterfordelingen var som følger:

A: 32 studenter,	9,6 %
B: 77 studenter	23.2 %
C: 121 studenter	36,4 %
D: 71 studenter	21,4 %
E: 29 studenter	8,7 %
F: 2 studenter	0,6 %

Jeg antok på forhånd at mange studenter ville oppleve eksamensoppgaven som krevende. Likevel viser resultatene at nesten 70 % av studentene leverte en besvarelse som ble bedømt til C eller bedre. Samtidig er andelen stryk svært lav. Tallene tyder på at et stort flertall av studentene har lært erstatningsrett på et godt nivå, og at den pedagogiske målsetningen med kurset slik sett er oppnådd.

f) Samarbeid med administrasjonen

Samarbeidet med administrasjonen har vært svært godt. Som fersk kursansvarlig har det veldig nyttig å kunne støtte seg på den kompetansen og erfaringen som administrasjonen har bygget opp. Ikke minst har kjøreplanen for kurset fungert som et nyttig verktøy for meg. Det har nok ført til noe merarbeid for administrasjonen å måtte forholde seg til en helt fersk kursansvarlig, men det har blitt håndtert på en forbilledlig måte fra administrasjonens side.

Bergen 3. desember 2015

Jan-Ove Færstad
Kursansvarlig JUS 122, høst 2015

Tilbake til sakslisten

Sak 86/15-2

Innspill fra fakultetsstyret/IDU

Det vises til SU-sak 67/15 29. september og fakultetsstyresak 83/15 27. oktober og 98/15 8. desember. Første del av saken gjelder videreføring av spesialemnet JUS290-2-A Common and Civilian Influence in a Mixed Legal System. Andre del gjelder emneansvarlig for emnet. Vedtaket i SU og styret går ut på at emneansvaret flyttes fra Jørn Øyrehagen Sunde til Søren Koch.

Til dette har IDU bemerket: «Under orienteringen om styresak 98/15 (Forslag om frafall av vilkår i vedtak i sak 83/15) ville Parat og NTL fremme følgende innspill til styremøtet: *«Spesialemnet JUS290-2-A er av en spesiell karakter fordi det innebærer tett samarbeid med internasjonale aktører. Overføring av kursansvar for slike kurs anses derfor å skille seg fra overføring av kursansvar for andre kurs ved fakultetet. IDU foreslår at studieutvalget vurderer å se nærmere på hva som bør inngå i en faglig overføring til ny kursansvarlig for kurs av denne typen.»*

Merknaden ble av fakultetsstyret ikke ansett å representere en innvending mot vedtaksforslaget, og oppfordringen til Studieutvalget ble satt i protokollen som et eget punkt. [I skrivende stund foreligger ikke utkast til protokoll, derfor er ordlyden i styrevedtaket ikke satt inn her.]

De aktuelle IDU-representantene er forespurt om en utdyping av «hva som bør inngå i en faglig overføring til ny kursansvarlig for kurs av denne typen»: Dette har en konkret og en praktisk side: Konkret gjelder det dette kursets særlige karakter. Det innebærer atypisk – og til dels mye – administrasjon. Det er av betydning at ny emneansvarlig er på det rene med de rammene som gjelder for kurset og hvordan arbeidsoppgavene fordeles mellom faglig og administrativt personell. Prinsipielt er det av betydning at vi får til god erfaringsoverføring fra «gammel» til ny emneansvarlig ved skifte. Utover dette er det ønskelig med en gjennomgang av innholdet i emneansvaret generelt.

Tilbake til sakslisten

Sak 86/15-3

Rutiner ved opprettelse av nye emner

Saken her vil i praksis oftest gjelde spesialemner og tilsvarende, men i prinsippet gjøres retningslinjene gjeldende for alle emner som søkes opprettet fra og med høsten 2016.

Vi opererer i dag med en emnemal som er basert på den informasjonen som kreves om et emne i henhold til Kvalitetshåndboken ved UiB. I tillegg har vi enkelte punkter som vi har sett at det er behov for å avklare allerede før oppstart.

I forbindelse med gjennomgangen av enkelte egenskaper ved spesialemneporteføljen det siste året, er det avdekket behov for noe mer informasjon i malen, og noe mer forpliktende engasjement fra søkerne/emneansvarlige. På denne bakgrunnen har studieadministrasjonen utarbeidet forslag til en endret emnemal. Det tas sikte på å stille strengere krav til utfylling av malen enn det som har vært praksis til nå; for at SU skal tilrå opprettelse av et nytt emne, vil det være et vilkår at informasjonen i malen gir grunnlag for å anta at emnet vil kunne hevde seg både med hensyn til faglig kvalitet, og med hensyn til konkurranse om studentene.

Samtidig fremmes forslag om at spesialemner og tilsvarende opprettes for tre år om gangen og eventuell forlengelse gjøres gjeldende for tre år om gangen. Ved behandling av eventuell søknad om videreføring, skal det gjøres en samlet vurdering av emnets faglige og formelle status, herunder studenttall, kostnader, resultat fra studentevaluering og så videre.

Forslag til vedtak:
Følgende vedtak tilrås overfor fakultetsstyret:
- Emnemal som foreslått gjøres gjeldende for alle emner som søkes opprettet fra og med H16.
- SU stiller reelle krav til innholdet i emnemalen som følger søknaden for å tilrå opprettelse av nye emner.
- Spesialemner og tilsvarende opprettes for tre år om gangen, med eventuell forlengelse tre år om gangen.
- I vurderingen av forlengelse skal det legges vekt på blant annet studenttall, kostnader, resultat fra studentevaluering.

Mal for vedtak om opprettelse av nye emner ved Det juridiske fakultet

Tegnforklaring:
*** skal inngå i kursbeskrivelsen i studieplanen.**
**** skal formuleres godt slik at tekstene egner seg for publisering på emnets hjemmeside.**

Tema	**Ref.**	
~~Kursets~~ Emnets navn		
Kode		
~~Kursets~~ Emnets navn – bokmål*	1	
~~Kursets~~ Emnets navn – nynorsk*	1	
~~Kursets~~ Emnets navn – engelsk*	1	
Antall studiepoeng*		
Studienivå (BA eller MA)	2	
~~Kursansvarlig~~Emneansvarlig*		
~~Faglærer~~Underviser(e)*	3	
Sensorkapasitet	3	
Administrativ kontakt~~person~~ (kan endres av administrasjonen uten nytt vedtak)		
~~**For rettsstudiets emner:**~~		
- ~~Kursinnhold~~Emneinnhold**	4	
- Læringsutbytte**	5	
- Litteratur**		
Særlig egnet i kombinasjon med	6	
~~**For andre emner – Innhold:**~~		
~~- Innhold**~~	~~3~~	~~Tilsvarer "kursinnhold"~~
~~- Hva lærer du?**~~		~~Tilsvarer "læringsutbytte".~~
Undervisning:		
- undervisningssemester (høst/vår)*	~~5~~7	
- undervisningsform og pedagogikk*	~~6~~8	
- digitale undervisningselementer		
- undervisningsspråk*		
- obligatoriske elementer*	~~6a~~9	
Opptak/adgangsregulering:		
- markedsføring	10	
- studierettskrav*	~~7~~11	
- undervisningsopptak*	~~8~~ 12	
- deltakerkapasitet*	13	
- privatistadgang*	14	
~~Eksamen~~Vurdering:		
- ~~eksamenssemester~~Vurderingssemester(høst/vår) *	~~9~~ 15	
- ~~eksamensform~~Vurderingsform* o semester med undervisning o semester uten undervisning	~~10~~16	
- ~~eksamenstid~~Lengde på vurdering*	~~11~~17	
- ~~eksamensspråk~~Vurderingsspråk* -oppgaven -besvarelsen	~~12~~18	
- karakterregel*	~~13~~ 19	Gradert skala med 5 trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått eller Bestått/ Ikke bestått, jfr. Studieplan for MAJUR Integrert masterprogram i rettsvitskap ~~masterstudiet I~~

		~~rettsvitenskap ved UiB § 3-1 nr 2 første punktum.~~
Hjelpemidler til eksamen, avvik fra § 3-6 flg.	~~13a~~ 20	
Forkunnskaper (inkludert språkkunnskaper)**:**		
- obligatoriske*	~~14~~21	
- anbefalte*	~~15~~22	
Faglig overlapping med andre emner*	~~16~~ 23	
Evaluering*	~~17~~ 24	
Kontaktinformasjon*- Avdeling/institutt/ /fakultet		Administrativ kontaktperson: Enhetens navn: **Det juridiske fakultet** Besøksadresse: Magnus Lagabøtes plass 1 Ekspedisjonstid: 09.00 – 14.00. Postadresse: Postboks 7800 Postnummer og -sted: 5020 BERGEN Telefon: 55 58 95 00 Faks: 55 58 95 10 E-post: info@jurfa.uib.no Web: http://www.uib.no/jur
Målgruppe(r)	~~18~~ 25	
Behovet for tilrettelegging i forhold til målgruppene	~~19~~ 26	
Finansiering av emnet	~~20~~ 27	
Ressurser		
- kursansvarlig		
- undervisningsressurser	~~21~~ 28	
- administrative ressurser	~~22~~ 29	
Kursets relevans	~~23~~ 30	

OPPRETTELSE AV EMNER VED DET JURIDISKE FAKULTET.

(Fylles ut av ansvarlig lærer og administrasjonen i fellesskap).
Forklaring til hvert enkelt punkt:

1. Navnet bør være slik at emnet blir identifiserbart blant alle emnene på UiB. For eksempel er ikke ”Metode” en god betegnelse – ”Juridisk metode” vil være bedre. Videre er det av betydning at navnet gir riktige signaler også til interessenter utenfor det helt snevre fagmiljøet; de som allerede er kjent med emnets innhold. Navnet bør heller ikke være for langt – presentasjonen på nett innledes med avsnittet «innhold» - her er et mulig å lage en ingress for å utdype innholdet.
2. Høyere eller lavere grad; relevant for gjestestudenter og for rapportering til DBH. Høyere grad stiller store krav til faglig fordypning!
3. Her skal opplyses om ~~man~~det er tilstrekkelig undervisningskrefter på fakultetet og/eller om man tenker å engasjere eksterne lærere, eventuelt også om disse vil medføre kostnader i form av reise og opphold, se avsnitt 28 under om ressurser. Det skal opplyses om hvilke undervisningskrefter man totalt har tilgang til på emnet og hvor robust fagmiljøet rundt emnet er. Man skal også opplyse om hvilken kapasitet det finnes av kvalifiserte sensorer på emnet, både internt og eksternt. På klagesensur må det inngå ekstern sensor.
4. Presentasjon av innhold i emnets~~ med fokus på~~ faglige temaer/problemstillinger. Kan eventuelt innledes med en ingress.
5. Dette er emnets sentrale identitet. Her skal redegjøres for kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse studentene forutsettes å kunne oppvise etter kurset. Det er avgjørende at læringsmålene er i samsvar med de undervisningsmetoder som nyttes og med kursets prøvingsformer, herunder også obligatoriske arbeidskrav.~~Skriv 1-2 setninger (spisset i forhold til lærings- og kompetansemål/ferdigheter) Det skal i forhold til forrige punkt; ”Innhold”, være fokus på sluttprodukt, kompetansemål/ konkrete ferdigheter.~~

~~Eks: "Emnet skal gi studentene en grunnleggende forståelse av begreper, problemstillinger og arbeidsmetoder innen[..] Etter emnet skal studenten[..]"~~

6. Oppgi hvilket annet / hvilke andre emner i fakultetets portefølje dette emnet kan kombineres med for et heldig faglig samvirke.
7. Hvilke semester tilbys eksamen: hver vår/høst, annenhver vår/høst osv.
8. Hvor mye undervisning tilbys og i hvilken form. Krav om obligatoriske undervisningsaktiviteter må oppgis. Det bør angis hvilken pedagogikk som benyttes og hvordan undervisningen er egnet til å underbygge emnets læringsmål. ~~Dersom bare forelesninger tilbys, vil man være friere til å tilby emnet til andre enn dem som har opptak til det aktuelle programmet der emnet tilbys. Det bør også angis hvor mye undervisning som tenkes tilbudt. Krav om obligatoriske undervisningsaktiviteter må oppgis.~~
9. Hvilke aktiviteter inngår? (Skriftlige innleveringer, kommenteringer, presentasjoner, oppmøte eller annet.) Hvor mye kreves? (Kan nytte henvisning til Retningslinjer for utrekning av obligatorisk deltaking.) Her beskrives utelukkende elementer som ikke inngår i grunnlaget for karakteren. Alt som inngår i grunnlaget for karakteren, er eksamen.
10. Hvordan tenkes kurset presentert/markedsført for å rekruttere studenter? Videopresentasjon? Egen introduksjonsartikkel på http://www.uib.no/jur? Informasjonsmøte, presentasjon på 5.studieårsdagen, ~~A~~annet?

~~10.~~11. Hvilke studieretter gir tilgang til undervisning; studieprogramtilknytning, enkeltemner, privatister? Blir noen studieretter prioritert i forbindelse med undervisningsopptak til emnet? Kan fylles ut av administrasjonen, eventuelt i samråd med søker.

~~11.~~12. Direkte påmelding (først-til-mølla), søknad om undervisningsopptak ved hoved- og etteranmelding. Evt. prioritering av studentgrupper må oppgis. ”Ingen” er mulig svar her.

~~12.~~13. Dersom kurset er organisert sånn at deltakertallet må begrenses, må maks antall angis her.

~~13.~~14. Privatistadgang avgjøres av obligatorisk undervisning: Emner uten obligatorisk undervisning, eller prøving (eksamen) integrert i undervisningen, vil ha privatistadgang, universitets- og høyskoleloven § 3-10.

~~14.~~15. Hvilke semester tilbys ~~undervisning~~ eksamen; hver vår/høst, annenhver vår/høst, uregelmessig

~~15.~~16. Hvilken eksamensform: Skriftlig, muntlig, hjemmeeksamen, antall timer osv. Dersom eksamen består av flere deler, si hvordan karakteren beregnes. Det bør underbygges hvordan eksamensformen sikrer at de aktuelle læringsmålene blir vurdert.

~~16.~~17. Hvor mange timer/dager varer eksamen?

~~17.~~18. Kan velge alternative eksamensspråk i studentweb. Hovedregelen er at oppgaven gis på norsk for norske emner, og kan besvares på norsk eller annet skandinavisk språk eller engelsk, Engelskspråklige emner kan bare ha engelsk oppgave og engelsk besvarelse.

~~18.~~19. Bokstavkarakterer eller bestått/ikke bestått

20. Behovet for hjelpemidler utover hovedregelen i § 3-5 i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen, må begrunnes.

    § 3-5 Hjelpemidler til eksamen

    Lovlige hjelpemiddel

    1. Dersom ikke annet er fastsatt i emnebeskrivelsen, kan dette benyttes på skoleeksamen:

        a) Inntil 2 utgaver eller eksemplarer av lovsamlingen «Norges lover» (utg. av Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo). Studentene er selv ansvarlige for å

        i. ha med seg lovsamling på eksamen og

        ii. ha siste utgave

        b) Én rettskrivingsordliste eller ordbok

    2. Emnebeskrivelsen i hvert enkelt emne kan tillate ytterligere bruk av hjelpemiddel.

    3. På de to første studieårene, unntatt EXFAC Juridisk forprøve, kan studenter som har vært i landet mindre enn fire år, etter søknad få ha med flere ordbøker.

    4. Utskrifter fra internett eller database er ikke tillatt hjelpemiddel til eksamen.

    ~~§3-6 Hjelpemiddel til eksamen~~

    ~~Dersom ikkje anna er fastsett i kursplanen, kan studentane på alle skuleeksamenar i mastergradsstudiet ta med:~~

    ~~a) Inntil 2 utgåver eller eksemplar av lovsamlinga «Norges lover» (utg. av Det juridiske fakultet ved~~

~~Universitetet i Oslo).~~
~~b) Særtrykk av norske lover~~
~~c) Ei rettskrivingsordliste eller ordbok. "Jusleksikon" av Jon Gisle eller "Juridisk leksikon" av Egil Guldbrandsen.~~
~~d) Materiale som kursansvarleg har valt ut. Dette skal kunngjerast seinast tre veker før eksamen. Eventuelle føresegner, vedtekter, reglement eller framlegg til lov som kursansvarleg meiner kan vere relevante for oppgåveløysinga, vert delt ut saman med eksamensoppgåvene. Kursplanen i kvart einskild fag kan tillate ytterlegare bruk av hjelpemiddel~~.

~~19.~~21. Krav om obligatoriske forkunnskaper innebærer at studenter som ikke oppfyller kravene ikke vil kunne delta i undervisningen og vil ikke få avlegge eksamen. Også nødvendige språkkunnskaper angis her.

~~20.~~22. Anbefalte forkunnskaper angir hva læreren anser at studenten bør kunne fra før for å få det tilsiktede utbyttet av undervisningen, men det er ikke et krav at forkunnskapene foreligger. Også anbefalte språkkunnskaper angis her. ~~Også anbefalte språkkunnskaper.~~

~~21.~~23. Det må angis om graden av faglig overlapping er så stor at avkorting av studiepoeng må vurderes. Vurderingen gjøres både mot obligatoriske emner og mot andre spesialemner (både norske og engelske) og tilsvarende. Overlapp regnes i tredeler: < 1/3 gir ikke avkorting av studiepoeng, 1/3 – 2/3 gir 50 % avkorting, > 2/3 gir 100 % avkorting.

24. Hvilke planer for evaluering av emnet foreligger. Her kan det henvises til ordinære rutiner for emneevaluering; slike kan endres i emnets levetid. Dersom man tar sikte på en særskilt evaluering av dette emnet, opplyses det her.

~~22.~~25. Ordinære studenter, internasjonale studenter, EVU-studenter; hvilke studieretter skal gi mulighet for opptak til emnet, hvilke programmer er emnet relevant/obligatorisk/semi-obligatorisk for. Skal privatister kunne ta emnet? Er det spesielle karriereveier emnet er særlig relevant i?

~~23.~~26. Informasjon, pedagogisk tilrettelegging, tilrettelegging av undervisning, fysisk tilrettelegging og organisering. Eventuelle behov for ytterligere tilrettelegging for funksjonshemmede studenter. Behov for å tilpasse (tid for) undervisning og/eller eksamen til andre programmer.

~~24.~~27. Finansiering over ordinært budsjett eller ekstern finansiering

~~25.~~28. Hvilke ressurser må fakultetet bidra med til undervisning: Antall forelesere, antall timer m.m. Behov for å dekke reise og/eller opphold for eksterne mv.

~~26.~~29. Hvilke administrative ressurser må fakultetet bidra med?~~.~~ Undervisningsplanlegging, eksamen, øvrig tilrettelegging?

~~27.~~30. Emnets samfunnsrelevans og/eller relevans i det programmet det skal inngå.

Tilbake til sakslisten

Sak 87/15

JUS262-2-A Trygderett Emnebeskrivelse: Innhold, læringsmål og litteratur

Saken under her ble supplert 1. desember. Supplementet innebærer at hovedlitteraturen nå er 416 sider. *Supplementet er satt inn i litteraturlisten som inngår i saken her*.

Til Studieutvalget,
Det juridiske fakultet, her

Bergen 1. desember 2015

JUS 262-2-A Trygderett, forslag om endringer i beskrivelse av innhold og læringsutbytte og i litteraturlisten

Jeg viser til oversendelse datert 30. november 2015 med forslag til justeringer av faget trygderett, og vil komme med en liten tilføyelse:

Ettersom det 1. januar 2016 trer i kraft noen endringer i folketrygdloven kap. 15 om stønad til enslig mor eller far (forenkling av regelverket samt enkelte realitetsendringer), anser jeg det nødvendig med et lite supplement til den foreslåtte litteraturlisten:

Prop. 115 L (2014-2015) pkt. 1, 3, 5.4, 6.4, 7.4, 8.4, 9.4 og 10.4, til sammen ca. 6 sider.

Vennlig hilsen
Gudrun Holgersen

Til Studieutvalget,
Det juridiske fakultet, her

Bergen 30. november 2015

JUS 262-2-A Trygderett, forslag om endringer i beskrivelse av innhold og læringsutbytte og i litteraturlisten

Bakgrunnen for forslagene er at det stadig skjer endringer i regelverket på trygderettens område, samt at det etter hvert er kommet nyere litteratur som er mer oppdatert og mer hensiktsmessig som læremiddel. Med bedre tilpasset litteratur er det også mulig med en forsiktig utvidelse av de temaene som tas opp. Folketrygden bygger på et stort regelverk og gir ytelser i en lang rekke forskjellige situasjoner, og det er nødvendig å foreta visse temamessige avgrensninger for at faget skal kunne holdes innenfor en overkommelig ramme. Men jeg ønsker nå å ta inn to temaer som har vært savnet: Dagpenger under arbeidsledighet, og hovedreglene om trygdeytelser innen EØS-området. En nettopp utkommet og derfor helt oppdatert bok om Trygd og pensjon i EØS gir godt grunnlag for å ta opp sistnevnte tema. Temaet om dagpenger er dels dekket i Kjønstad, Innføring i trygderett, og utdypes for så vidt gjelder én side ved regelverket i Thorbjørnsen, Dagpengeordningen til permitterte.

Når det gjelder endringene i litteraturen for øvrig, skal bemerkes:

Kjønstad, Innføring i trygderett er utdatert på noen områder, men er fortsatt den enerådende alminnelige innføringsboken på feltet. Enkelte deler av boken unntas fordi de for direkte behandler regler som er endret senere; andre deler unntas fordi temaene er mer utdypende behandlet i andre deler av den foreslåtte litteraturen, som Kjønstad, Ny og mer komplisert alderspensjon, og Brækhus, Folketrygdens ytelser til enslig mor eller far.

Det bemerkes for øvrig at Kjønstads artikkel, Ny og mer komplisert alderspensjon fra 2013, foreslås i stedet for Kjønstads artikkel Folketrygdens alderspensjoner i Jussens Venner 2012, som nå er flyttet ned på tilleggslitteraturlisten. Den artikkelen som tas inn i stedet, gir en noe enklere og mer kortfattet oversikt, men gir tilstrekkelig grunnlag for å kunne «forklare hovedtrekkene i pensjonsreformen og de to parallelle alderspensjonsordningene», jf. utformingen av læringsutbytte.

Min egen bok Arbeidsavklaring og trygdeytelser er i trykken og vil foreligge 22. desember. Jeg foreslår å ta inn deler av den, samtidig som to egne artikler og en noe eldre felles fremstilling av Nils Nygaard og meg, tas ut. Det som foreslås tatt inn er kapitlene 6 om sykdomsvilkåret, noe fra kap. 7 om krav til nedsatt arbeidsevne/inntektsevne, noe fra kap 8 om årsakskrav og noe fra kap. 12 om uføretrygd og forholdet mellom reglene om uføretrygd og arbeidsavklaring. Selv om bokens hovedtema er arbeidsavklaring (midlertidige ytelser ved mer langvarig uførhet), omfatter de nevnte delene av fremstillingen i stor grad også redegjørelse for og sammenligninger med det som gjelder for andre ytelser, i hvert fall uføretrygd og dels sykepenger. Bokens innholdsfortegnelse vedlegges. Om ønskelig kan boken gjøres tilgjengelig for utvalget i manus.

Noe av det som omhandles i de nevnte delene av boken, er også behandlet – kortfattet – i Kjønstad, Innføring. Bl.a. gjelder det sykdomsvilkåret, hvor Kjønstad og jeg har noe ulike syn på enkelte fortolkningsspørsmål. Jeg oppfatter det som en fordel at studentene derved blir kjent med den diskusjonen som har funnet sted i teorien.

Uføretrygden er et sentralt tema. Alle de alminnelige vilkårene for ytelsen er godt dekket gjennom den nevnte litteraturen. Men reglene om beregning, samordning med inntekt mv. ble betydelig endret fra 1. januar 2015, og disse nye reglene er foreløpig ikke omhandlet i noen ordinær litteratur. Jeg har derfor satt opp på litteraturlisten mine egne kommentarer til de mest sentrale paragrafene (§§ 12-7 til 12-14) i Norsk Lovkommentar, elektronisk utgivelse, Gyldendal Rettsdata – i manus ca. 15 sider. (Dette er også gjort i faget Trygderett i Oslo, dvs. der er kommentarene til hele kap. 12 tatt med.)

Samlet innebærer de foreslåtte endringene en oppdatering samt en viss modernisering (jf. særlig det europeiske aspektet som kommer inn gjennom temaet om trygdeytelser i EØS-området). Jeg mener også at det å bruke ny litteratur som går mer i dybden på enkelte sentrale problemstillinger, vil innebære at studiet av faget kan bli noe mer utfordrende og spennende for studentene. Dette siste er i tråd med studieordningskomiteens anbefalinger om å øke utfordringene i studiets siste del.

Vennlig hilsen

Gudrun Holgersen

Vedlegg:
Forslag til ny omtale av faget og ny litteraturliste
Tidligere omtale av faget hvor de foreslåtte endringene viser
Tidligere litteraturliste hvor de foreslåtte endringene viser
Innholdsfortegnelse til Gudrun Holgersen, Arbeidsavklaring og trygdeytelser

JUS 262-2-A Trygderett

Mål og innhald

Faget trygderett omhandler folketrygden og den rettslige reguleringen av denne gjennom folketrygdloven. Det blir gitt en oversikt over lovens oppbygging og system, med en generell gjennomgang av stønadssituasjoner og stønadsformer. Også folketrygdens plass og funksjon i samfunnet vil bli behandlet. Den særskilte rettskildesituasjonen på dette feltet vil bli særskilt belyst. Hovedvekten vil videre legges på ytelser ved arbeidsledighet, ytelser ved sykdom og uførhet, ytelser ved yrkesskade, stønader til enslig mor eller far og til etterlatte, og pensjonssystemet. Også hovedreglene om koordinering og ytelse av stønader innen EØS-området tas opp.

Under pensjonssystemet hører både tidligere og ny alderspensjon, da disse ordningene som følge av pensjonsreformen vil eksistere parallelt i lang tid. Midlertidige ytelser ved sykdom og uførhet omfatter sykepenger og arbeidsavklaringspenger. Utformingen av ordningen med arbeidsavklaringspenger er resultatet av en endringsprosess som har medført at flere tidligere ytelser er slått sammen til én. Uføretrygd, tidligere uførepensjon, er aktuell ved varig uførhet. Regelverket er en del endret fra 2015 og samtidig tilpasset den alminnelige pensjonsreformen.

Ved siden av en alminnelig gjennomgang av reglene for de ulike stønadene med hovedvekt på vilkårene, vil et hovedsiktemål være å belyse hvordan folketrygdens to hovedformål, om sikring av inntekt og om hjelp til selvhjelp, ivaretas i de aktuelle stønadssituasjonene.

Etter gjennomført kurs skal studenten kunne

- redegjøre for folketrygdens funksjon i samfunnet, folketrygdens oppbygging og resultatene av de senere års prosesser for å reformere deler av folketrygden
- redegjøre for de generelle hovedreglene om trygdeytelser innen EØS-området
- forklare hovedtrekkene i pensjonsreformen og de to parallelle alderspensjonsordningene
- forklare strukturen i folketrygdens stønadssystem og vise hvordan ulike stønader henger sammen og eventuelt avløser hverandre
- forklare yrkesskadetrygdens plass og særtrekk innen folketrygdsystemet
- analysere regelverket for ytelser under sykdom og uførhet, ved yrkesskade, arbeidsledighet og til enslig mor eller far samt etterlatte, med særlig vekt på vilkårssiden, og foreta en kritisk vurdering av hvordan formålene om sikring av inntekt og om hjelp til selvhjelp avveies mot hverandre og ivaretas i ulike stønadssituasjoner
- anvende kunnskapene til å identifisere trygderettslige problemstillinger, finne de relevante kildene og løse konkrete trygderettslige spørsmål på en forsvarlig måte

Innføringslitteratur

Asbjørn Kjønstad og Aslak Syse, Velferdsrett I, 5. utg. Oslo 2012, kap. 2 Rettighetstenkningen i velferdsretten

”Sosialretten”, i Knophs oversikt over Norges rett, 14. utg. 2014

Runar Narvland, Trygderetten i et nøtteskall, Oslo 2015

Hovedlitteratur

Asbjørn Kjønstad, Innføring i trygderett, 4. utg., Universitetsforlaget, Oslo 2009, kapitlene 1, 2 og 3, 4.1, 5.1 og 5.2, 6.2.1-6.2.5 og 6.2.11, 6.3, 8 og 9, til sammen 172 sider

Gudrun Holgersen, Arbeidsavklaring og trygdeytelser, Fagbokforlaget, Bergen 2016, kap. 6 (s. 108-154), kap. 7.1-7.3.3 og 7.4.2 (s. 155-164 og 171-174), kap. 8.1-8.4 (s. 181-206), kap. 12.3 og 12.4 (s. 297-309), til sammen 99 sider

Bjørn Bogstad (red.), Trygd og pensjon i EØS, Gyldendal, Oslo 2015, kapitlene 1 og 2, 39 sider

Asbjørn Kjønstad, Ny og mer komplisert alderspensjon, i Nordisk Socialrättslig Tidskrift nr. 7-8 2013, 32 sider

John Olav Thorbjørnsen, Dagpengeordningen for permitterte – krav til permitteringsårsaken som vilkår for rett til dagpenger, i TFE 2014-4 s. 301 flg., 24 sider

Hege Brækhus, Folketrygdens ytelser til enslig mor eller far, i Jussens venner 2009 nr. 3 s. 181 flg., 29 sider

Gudrun Holgersen, Folketrygdloven kapittel 12 om uføretrygd, Norsk Lovkommentar, Gyldendal, elektronisk utgave, oppdateres fortløpende. Kommentarer til §§ 12-7 til 12-14 (noter 838-860B). I manus ca. 15 sider

Prop. 115 L (2014-2015) pkt. 1, 3, 5.4, 6.4, 7.4, 8.4, 9.4 og 10.4, til sammen ca. 6 sider.

= samlet ca. 416 sider

Tilleggslitteratur

Asbjørn Kjønstad og Aslak Syse, Velferdsrett I, 5. utg. Oslo 2012, kapitlene 3.5, 6 (minus 6.4.6.2 og 6.4.7), 7 (minus 7.4 og 7.5) og 8

Asbjørn Kjønstad, Innføring i trygderett, 4. utg., Universitetsforlaget, Oslo 2009 (de delene som ikke inngår i hovedlitteraturen)

Asbjørn Kjønstad (red.), Folketrygdloven med kommentarer, 2. utg. Oslo 2007

Asbjørn Kjønstad, Folketrygdens alderspensjoner, i Jussens Venner 2012 nr. 2, s. 85 flg.

Aslak Syse, Stønader ved aleneomsorg for barn – med hovedvekt på ftrl. kap. 15, i FAB 2013-2, s. 133 flg.

Prop. 193 L (2012-2013) Lov om arbeidsskadeforsikring [trukket tilbake]

Prop. 130 L (2010-2011) Endringer i folketrygdloven (ny uføretrygd og alderspensjon til uføre)

Ot.prp. nr. 37 (2008-2009) Lov om endringer i folketrygdloven (ny alderspensjon)

Ot.prp. nr. 4 (2008-2009) Om lov om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover (arbeidsavklaringspenger, arbeidsevnevurderinger og aktivitetsplaner)

St.meld. nr. 9 (2006-2007) Arbeid, velferd og inkludering (AVI-meldingen)

Asbjørn Kjønstad, Trygderettigheter, Grunnloven og Høyesterett, i Lov og Rett 1998 s. 243 flg.

Dag Bruusgaard, Aksel Hatland, Aslak Syse (red.), Et nødvendig gode. Folketrygdens plass i Velferds-Norge, Oslo 1994

Asbjørn Kjønstad, Folketrygdens uførepensjon, 2. utg. Oslo 1992

Mål og innhald

Faget trygderett omhandler folketrygden og den rettslige reguleringen av denne gjennom folketrygdloven. Det blir gitt en oversikt over lovens oppbygging og system, med en generell gjennomgang av stønadssituasjoner og stønadsformer. Også folketrygdens plass og funksjon i samfunnet vil bli ~~kort~~ behandlet. Den særskilte rettskildesituasjonen på dette feltet vil bli særskilt belyst. Hovedvekten vil videre legges på ~~pensjonssystemet~~ ytelser ved arbeidsledighet, ~~midlertidige~~ ytelser ved sykdom og uførhet, ~~uførepensjon og~~ ytelser ved yrkesskade, ~~. I tillegg vil~~ stønader til enslig mor eller far og til etterlatte, og pensjonssystemet ~~bli kort behandlet~~. Også hovedreglene om koordinering og ytelse av stønader innen EØS-området tas opp.

Under pensjonssystemet hører både tidligere og ny alderspensjon, da disse ordningene som følge av pensjonsreformen vil eksistere~~r~~ parallelt i lang tid. Mid~~d~~lertidige ytelser ved sykdom og uførhet omfatter sykepenger og arbeidsavklaringspenger. Utformingen av ordningen med arbeidsavklaringspenger er resultatet av en endringsprosess som har medført at flere tidligere ytelser er slått sammen til én. Uføretrygd, tidligere uførepensjon, er aktuell ved varig uførhet. Regelverket er en del endret fra 2015 og samtidig tilpasset den alminnelige pensjonsreformen.

Ved siden av en alminnelig gjennomgang av reglene for de ulike stønadene med hovedvekt på vilkårene, vil et hovedsiktemål være å belyse hvordan folketrygdens to formål, om sikring av inntekt og om hjelp til selvhjelp, ivaretas i de aktuelle stønadssituasjonene. ~~Også den varige uførepensjonen vil bli behandlet med samme siktemål. Videre behandles spørsmålet om tilpassing av uførepensjonen til pensjonsreformen.~~

Læringsutbyte

Etter gjennomført kurs skal studenten kunne

- redegjøre for folketrygdens funksjon i samfunnet, folketrygdens oppbygging og resultatene av de senere års prosesser for å reformere deler av folketrygden
- redegjøre for de generelle hovedreglene om trygdeytelser innen EØS-området
- forklare hovedtrekkene i pensjonsreformen og de to parallelle alderspensjonsordningene ~~endringsprosessen knyttet til ytelser ved midlertidig uførhet~~
- forklare strukturen i folketrygdens stønadssystem og vise hvordan ulike stønader henger sammen og eventuelt avløser hverandre
- forklare yrkesskadetrygdens plass og særtrekk innen folketrygdsystemet
- analysere regelverket for ytelser under sykdom og uførhet, ved yrkesskade, arbeidsledighet og til enslig mor eller far samt etterlatte med særlig vekt på vilkårssiden, og foreta en kritisk vurdering av hvordan formålene om sikring av inntekt og om hjelp til selvhjelp avveies mot hverandre og ivaretas i ulike stønadssituasjoner
- anvende kunnskapene til å identifisere trygderettslige problemstillinger, finne de relevante kildene og løse konkrete trygderettslige spørsmål på en forsvarlig måte

JUS262-2-A/ Trygderett

Innføringslitteratur

Asbjørn Kjønstad og Aslak Syse, Velferdsrett I, 5. utg. Oslo 2012, Kap. 2 Rettighetstenkningen i velferdsretten

"Sosialretten", i Knophs oversikt over Norges rett, 14~~3~~. utg. 2014~~09~~

Runar Narvland, Trygderetten i et nøtteskall, Oslo 2015

Hovedlitteratur

- Asbjørn Kjønstad, Innføring i trygderett, 4. utg. Oslo 2009, kapitlene 1, 2 og 3, 4.1, 5.1 og 5.2, 6.2.1-6.2.5 og 6.2.11, 6.3, 8 og 9, til sammen 172 sider
- ~~:~~
  - ~~Kapitlene 1-3, Innledning, Rettskildene i trygderetten, Rettssikkerhet, 52 sider~~
  - ~~Kap. 4.1 Sykepenger, 21 sider~~
  - ~~Kap. 5.2 Arbeidsavklaringspenger,12 sider~~
  - ~~Kap. 5.3 Overgangsstønad, 8 sider~~
  - ~~Kap. 6 Folketrygdens langtidsytelser (pensjonene), 53 sider~~
  - ~~Kap. 8 Yrkesskader og yrkessykdommer, 21 sider~~
  - ~~Kap. 9 Folketrygdens særpreg og plass i samfunnet, 36 sider~~

  ~~= Tils. 203 sider~~
- ~~Gudrun Holgersen og Nils Nygaard, Trygderettslige emner, Bergen 1998~~
  - Kap. III (s. 81 – 121), Sykdomsvilkåret, 41 sider

- ~~Gudrun Holgersen, Sykdom, symptomer og diagnoser, i Ketscher, Lilleholt, Smith og Syse (red.), Festskrift til Asbjørn Kjønstad 70 år, Oslo 2013, s. 301-314, 14 sider~~

- Gudrun Holgersen, Arbeidsavklaring og trygdeytelser, Fagbokforlaget, Bergen 2016, kap. 6 (s. 108-154), kap. 7.1-7.3.3 og 7.4.2 (s. 155-164 og 171-174), kap. 8.1-8.4 (s. 181-206), kap. 12.3 og 12.4 (s. 297-309), til sammen 99 sider

-
- ~~Gudrun Holgersen, Arbeidsevne, inntektsevne og arbeidsavklaring, i Tidsskrift for erstatningsrett 2011 nr. 4, s. 259-275 , 17 sider~~
-
- Bjørn Bogstad (red.), Trygd og pensjon i EØS, Gyldendal, Oslo 2015, kapitlene 1 og 2, 39 sider

- Asbjørn Kjønstad, Ny og mer komplisert alderspensjon, i Nordisk Socialrättslig Tidskrift nr. 7-8 2013, 32 sider
- ~~Asbjørn Kjønstad, Folketrygdens alderspensjoner, i Jussens Venner 2012 nr. 2, s. 85-157, 73 sider~~
- John Olav Thorbjørnsen, Dagpengeordningen for permitterte – krav til permitteringsårsaken som vilkår for rett til dagpenger, i TFE 2014-4 s. 301 flg., 24 sider
-
- Hege Brækhus, Folketrygdens ytelser til enslig mor eller far, i Jussens venner 2009 nr. 3 s. 181 flg., 29 sider
-
- Gudrun Holgersen, Folketrygdloven kapittel 12 om uføretrygd, Norsk Lovkommentar, Gyldendal, elektronisk utgave, oppdateres fortløpende. Kommentarer til §§ 12-7 til 12-14 (noter 838-860B). I manus ca. 15 sider
-

= samlet ca. 410 sider

- ~~Ot.prp. nr. 4 (2008-2009) om lov om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover (arbeidsavklaringspenger, arbeidsevnevurderinger og aktivitetsplaner), Kap. 4 og kap. 5 (s. 14-57), med unntak av alle underavsnitt med overskriftene "Høringsnotatet» og "Høringsinstansenes merknader", ca. 27 sider~~

- ~~Prop. 118 L (2011-2012) Endringer i folketrygdloven og arbeidsmiljøloven kap. 3, 2 sider~~

- ~~Fra Prop. 130 L (2010-2011) Endringer i folketrygdloven (ny uføretrygd og alderspensjon til uføre):~~
  - ~~Kap. 1 (10 sider)~~
  - ~~Fra kap. 7: pkt. 7.1, 7.2, 7.4, 7.5, 7.6 og 7.8 med unntak av alle underavsnitt med overskrift: «Utvalgets forslag» og «Høringsinstansenes syn» (ca. 17 sider)~~

  ~~= Tils. ca. 27 sider~~

~~**= til sammen ca. 404 sider**~~

Tilleggslitteratur

Asbjørn Kjønstad og Aslak Syse, Velferdsrett I, 5. utg. Oslo 2012, kapitlene 3.5, 6 (minus 6.4.6.2 og 6.4.7), 7 (minus 7.4 og 7.5) og 8

Asbjørn Kjønstad, Innføring i trygderett, 4. utg., Universitetsforlaget, Oslo 2009 (de delene som ikke inngår i hovedlitteraturen)

Asbjørn Kjønstad (red.), Folketrygdloven med kommentarer, 2. utg. Oslo 2007

Asbjørn Kjønstad, Folketrygdens alderspensjoner, i Jussens Venner 2012 nr. 2, s. 85 flg.

Aslak Syse, Stønader ved aleneomsorg for barn – med hovedvekt på ftrl. kap. 15, i FAB 2013-2, s. 133 flg.

Prop. 193 L (2012-2013) Lov om arbeidsskadeforsikring [trukket tilbake]

Prop. 130 L (2010-2011) Endringer i folketrygdloven (ny uføretrygd og alderspensjon til uføre)

Ot.prp. nr. 37 (2008-2009) Lov om endringer i folketrygdloven (ny alderspensjon)

Ot.prp. nr. 4 (2008-2009) Om lov om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover (arbeidsavklaringspenger, arbeidsevnevurderinger og aktivitetsplaner)

St.meld. nr. 9 (2006-2007) Arbeid, velferd og inkludering (AVI-meldingen)

Asbjørn Kjønstad, Trygderettigheter, Grunnloven og Høyesterett, i Lov og Rett 1998 s. 243 flg.

Dag Bruusgaard, Aksel Hatland, Aslak Syse (red.), Et nødvendig gode. Folketrygdens plass i Velferds-Norge, Oslo 1994

Asbjørn Kjønstad, Folketrygdens uførepensjon, 2. utg. Oslo 1992

- ~~Prop. 193 L (2012-2013) Lov om arbeidsskadeforsikring~~

- ~~Asbjørn Kjønstad og Aslak Syse, Velferdsrett I, 5. utg. Oslo 2012, kapitlene 6, 7.1, 7.3, 7.6 og 8Prop. 130 L (2010-2011) Endringer i folketrygdloven (ny uføretrygd og alderspensjon til uføre) (de delene som ikke er oppført under hovedlitteratur)Asbjørn Kjønstad, Folketrygdens alderspensjoner, i Jussens Venner 2012 nr. 2, s. 85-157, 73 sider~~

- ~~Ot.prp. nr. 37 (2008-2009) Om lov om endringer i folketrygdloven (ny alderspensjon)~~

- ~~Asbjørn Kjønstad (red.), Folketrygdloven med kommentarer, 2. utg. Oslo 2007~~

- ~~St.meld. nr. 9 (2006-2007) Arbeid, velferd og inkludering (AVI-meldingen)~~

- ~~Asbjørn Kjønstad, Trygderettigheter, Grunnloven og Høyesterett, i Lov og Rett 1998 s. 243-292~~

- ~~Dag Bruusgaard, Aksel Hatland, Aslak Syse (red.), Et nødvendig gode. Folketrygdens plass i Velferds-Norge, Oslo 1994~~

- ~~Asbjørn Kjønstad, Folketrygdens uførepensjon, 2. utg. Oslo 1992~~

Innhold

Kapittel 1
Innledning 15
1.1 Introduksjon til temaet 15
1.2 Nærmere om opplegget for fremstillingen 16
1.3 Folketrygdlovens formål og system 18
1.3.1 Formål 18
1.3.2 Folketrygdlovens oppbygging og system 20
1.3.3 Folketrygdlovens rettighetskarakter 21
1.4 Utviklingen frem til dagens regler 22
1.5 Litt om rettskildene 27

Kapittel 2
Kort oversikt over regelverket 31
2.1 Arbeidsavklaring, folketrygdloven kapittel 11 31
2.2 Uføretrygd, folketrygdloven kapittel 12 – enkelte regler 34
2.3 NAV-loven § 14 a og arbeidsmarkedslovgivningen – kort introduksjon 36
2.4 Kort om saksgangen 37
2.5 Videre fremover 38
2.5.1 Utgangspunkt og oversikt 38
2.5.2 Prop. 39 L (2014–2015) og høringsnotat 24. juli 2015 41
2.5.3 Proba-rapport 2015-03 42

Kapittel 3
Arbeidsavklaringspenger og tilleggsstønader 45
3.1 Utgangspunkt 45
3.2 Arbeidsavklaringspenger i forbindelse med tiltak/behandling og i ventetid ... 46
3.2.1 I forbindelse med behandling/tiltak 46
3.2.2 Ventetid på aktivitetsplan eller behandling/tiltak 47
3.2.3 Ventetid på uføretrygd 49
3.3 Arbeidsavklaringspenger ved tilbakefall, § 11-13 tredje ledd 51

3.3.1 Generelt om særreglene for tilbakefallssituasjoner 51
3.3.2 Særlig om direkte overgang fra sykepenger til arbeidsavklaringspenger 53
3.4 Arbeidsavklaringspenger til studenter, § 11-13 fjerde ledd 55
3.5 Arbeidsavklaringspenger i ventetid på arbeid 56
3.6 Beregning av arbeidsavklaringspengene 58
3.7 Varighet av ytelsene 62
3.7.1 Generelt om tidsbegrensningen 62
3.7.2 Hvilke perioder omfattes av tidsbegrensningen? 65
3.8 Om stans av ytelser når vilkårene ikke lenger er oppfylt 68
3.9 Tilleggsstønader 69
3.9.1 Vilkår for tilleggsstønader 69
3.9.2 Oversikt over ytelsene 71

Kapittel 4
Avgjørelser og tiltak utenfor folketrygden 74
4.1 Innledning og oversikt 74
4.1.1 Sammenhengen mellom avgjørelser etter folketrygdloven kapittel 11 og etter annet regelverk 74
4.1.2 Nærmere om den videre fremstillingen 77
4.1.3 Andre ordninger med siktemål å fremme yrkesdeltakelse 77
4.2 NAV-loven 79
4.2.1 Lovens formål og organiseringen av arbeids- og velferdsforvaltningen 79
4.2.2 Hovedinnholdet i NAV-loven § 14 a 81
4.2.3 «Retningslinjer for oppfølgingsvedtak i NAV» 83
4.2.4 Den rettslige karakteren av arbeidsevnevurderinger og aktivitetsplaner. Klageadgang 85
4.3 Arbeidsmarkedsloven med forskrifter om arbeidsrettede tiltak og tiltakspenger 90
4.3.1 Lovens utgangspunkter 90
4.3.2 Tiltaksforskriften med utfyllende regler – generelt 92
4.3.3 Tiltaksforskriften – oversikt over tiltak 95
4.3.4 Tiltakspengeforskriften 97

Kapittel 5
Medlemskap, opphold i Norge og alder – arbeidsavklaring og uføretrygd 99
5.1 Medlemskap i folketrygden 99
5.1.1 Medlemskapskrav etter kapittel 11, arbeidsavklaring 99
5.1.2 Medlemskapskrav for uføretrygd, kapittel 12 100
5.2 Opphold i Norge 102
5.3 Alderskrav 105

Kapittel 6
Sykdomsvilkåret ... 108
6.1 Innledning og oversikt ... 108
6.1.1 Utgangspunkt ... 108
6.1.2 Hovedinnholdet av sykdomsvilkåret i § 11-5 ... 109
6.1.3 Forholdet til sykdomsvilkåret ellers i folketrygden ... 111
6.1.4 Oversikt over den videre behandlingen ... 112
6.2 Sykdom som medisinsk og rettslig begrep ... 113
6.2.1 Den medisinsk-vitenskapelige basis for sykdomsbegrepet – utgangspunkt ... 113
6.2.2 Uttalelser om sykdomsvilkåret i forarbeider mv. ... 114
6.2.3 Noen problemer med det vitenskapelig baserte sykdomsbegrep ... 117
6.2.4 Særlig om betydningen av medisinsk praksis ... 120
6.3 Diagnoser og symptomer ... 122
6.3.1 Utgangspunkt og problemstilling ... 122
6.3.2 NAVs rundskriv og betydningen av internasjonale diagnoselister ... 124
6.3.3 Rettsvitenskapelig teori ... 127
6.3.4 Trygderettspraksis ... 129
6.3.5 Lagmannsrettspraksis ... 132
6.3.6 Gjelder det ulike krav på ulike stadier? ... 135
6.3.7 Litt om bevis for sykdom ... 137
6.4 Nærmere om avgrensning av sykdomsbegrepet ... 139
6.4.1 Utgangspunkt ... 139
6.4.2 Avgrensning mot normaltilstand ... 139
6.4.3 Avgrensning på grunnlag av symptomenes årsaker? ... 140
6.4.4 Grensen mot sosiale og personlige problemer – utgangspunkt ... 143
6.4.5 Nærmere om skillet mellom sykdom og sosiale problemer, belyst ved eksempler fra praksis ... 145
6.4.6 Kort om noen særskilte tilstander; alkoholisme, narkomani mv. ... 150
6.5 Oppsummering ... 151
6.6 Noen betraktninger om sykdomsvilkårets berettigelse ... 153

Kapittel 7
Nedsatt arbeidsevne ... 155
7.1 Innledning ... 155
7.2 Omfanget av nedsettelsen ... 156
7.2.1 Generelle krav til nedsettelsen etter § 11-5 ... 156
7.2.2 Krav til arbeidsevnens nedsettelse for arbeidsavklaringspenger ... 158
7.3 Grunnlaget for å måle nedsettelsen – arbeidsevne eller inntektsevne ... 160
7.3.1 Utgangspunkt ... 160
7.3.2 Innholdet av begrepet arbeidsevne i § 11-5 ... 161

7.3.3 Begrepet inntektsevne i § 12-7 ... 163
7.3.4 Hensiktsmessigheten av å måle arbeidsevnen ut fra arbeidet tid ... 164
7.3.4.1 Utgangspunkt ... 164
7.3.4.2 Forholdet til tidligere regler ... 165
7.3.4.3 Sammenhengen i regelverket ... 166
7.3.4.4 Nærmere vurdering ... 169
7.4 Den konkrete vurderingen av nedsettelsen etter § 11-5 ... 170
7.4.1 Lovens utgangspunkt ... 170
7.4.2 Momenter ved vurderingen av arbeidsevnen ... 171
7.4.3 Vurdering av arbeidsevnen for studenter ... 174
7.4.4 Eksempler fra Trygderettens praksis ... 175
7.5 Varighetskrav til nedsettelsen? ... 178

Kapittel 8
Årsakskravet ... 181
8.1 Innledning ... 181
8.2 Trygderettslige årsakskrav – oversikt og utgangspunkter ... 182
8.2.1 Folketrygdlovens årsakskrav – lovens ordlyd ... 182
8.2.2 Noen utgangspunkter for fortolkningen av årsakskravene i §§ 11-5 og 12-6 ... 185
8.3 Forholdet til generelle årsaksteorier og det erstatningsrettslige årsaksbegrepet 187
8.3.1 Årsaksteorier i trygderetten – utgangspunkt ... 187
8.3.2 Sykdom som dominerende eller vesentlig årsak til nedsatt arbeidsevne/ inntektsevne ... 188
8.3.3 Særlig om fordelingsprinsippet ... 190
8.3.4 Det erstatningsrettslige årsaksbegrepet. Forholdet mellom erstatningsretten, yrkesskadetrygden og trygderetten generelt ... 192
8.4 Nærmere om mulige retningslinjer ved vurderingen av årsakskravet i § 11-5 og § 12-6 ... 196
8.4.1 Oversikt ... 196
8.4.2 Sykdom eller andre forhold som utløsende faktor. Nærmere om betingelsesteorien ... 197
8.4.3 Årsakskrav knyttet til minimums arbeidsuførhet og til uførhet ut over dette ... 200
8.4.4 Har ulike typer medvirkende årsaksfaktorer forskjellig betydning? ... 204
8.5 Noen eksempler fra trygderettspraksis om årsaksvurderinger ved arbeidsavklaring ... 206

Kapittel 9
Behandling og tiltak. Behov og faktisk deltakelse ... 210
9.1 Introduksjon ... 210
9.2 Hovedpunktene i § 11-6 ... 212

9.2.1 Oversikt og utgangspunkt 212
9.2.2 Aktiv behandling 213
9.2.3 Arbeidsrettede tiltak 216
9.2.4 Særlig om dekningsområdet for bestemmelsen om arbeidsavklaringspenger i ventetid på behandling/tiltak 217
9.2.5 Annen oppfølging 219
9.3 Særlig om utdanning som arbeidsrettet tiltak 219
9.3.1 Utgangspunkt 219
9.3.2 Aldersbegrensning 220
9.3.3 Varighet 222
9.3.4 Konsekvenser av begrensningene knyttet til alder og varighet 223
9.3.5 NAVs rundskriv til folketrygdloven 223
9.4 Behov eller faktisk deltakelse. Nærmere om utviklingen av rettstilstanden 224
9.4.1 Utgangspunkt 224
9.4.2 Omleggingen i 2010 og innføring av vilkår om behov 225
9.4.3 Endring fra vilkår om behov til vilkår om faktisk deltakelse 226
9.4.4 Forslag om å gjeninnføre vilkåret «behov» for behandling/tiltak 229
9.4.5 Generelt om behov som vilkår og forholdet til arbeidsavklaringspenger i ventetid 230

Kapittel 10
Trygderettens overprøvingskompetanse og ytelsenes rettighetskarakter 233
10.1 Utgangspunkter og problemstillinger 233
10.1.1 Klage og anke. Mulige utfall av prøving i Trygderetten 233
10.1.2 Nærmere om hva som skal behandles 235
10.2 Begrenset prøvingsadgang når behandling/tiltak ikke pågår? 236
10.3 Den rettslige betydningen av NAVs arbeidsevnevurdering 240
10.4 Oppheving eller omgjøring. Særlig om Trygderettens prøving av hvor mye arbeidsevnen er nedsatt, §§ 11-5 og 11-13 første ledd 243
10.5 Oppheving eller omgjøring når lovens vilkår er at behandling/tiltak faktisk pågår 245
10.5.1 Utgangspunkt 245
10.5.2 Saken gjelder arbeidsrettet tiltak 246
10.5.3 Saken gjelder aktiv behandling 248
10.5.4 Særlig om betydningen av aktivitetsplanen 250
10.6 Oppheving eller omgjøring når lovens vilkår er «behov» for behandling/tiltak 252
10.6.1 Behovsvilkårets betydning for Trygderettens kompetanse 252
10.6.2 Den rettslige situasjonen etter at arbeidsavklaringspenger er tilkjent 255

10.7 Kort om ventetidsbestemmelsene 257
10.8 Oppsummering og vurdering 258

Kapittel 11
Aktivitetskrav og oppfølging, meldeplikt og fravær 262
11.1 Utgangspunkt og oversikt 262
11.2 Aktivitetsplan, generelle aktivitetskrav og oppfølging 264
11.2.1 Innledning 264
11.2.2 Generelle krav til medlemmets aktivitet 265
11.2.3 NAVs oppfølging og medlemmets medvirkning 267
11.2.4 Nærmere om stans av ytelser som følge av at aktivitetskravene ikke oppfylles. 269
11.3 Fravær fra fastsatt aktivitet 271
11.3.1 Utgangspunkt 271
11.3.2 Nærmere om aksepterte grunner til fravær 272
11.3.3 Dokumentasjon av fravær 272
11.3.4 Konsekvensene av fravær 273
11.4 Meldeplikt 275
11.4.1 Utgangspunkt 275
11.4.2 Unnlatt eller forsinket melding 276
11.4.2.1 Om «fastsatt dag» 276
11.4.2.2 Om «rimelig grunn» til å unnlate melding 277
11.4.2.3 Eksempler fra Trygderettens praksis 279
11.4.2.4 Konsekvenser av brudd på meldeplikten 284
11.4.3 Fritak fra meldeplikt 285
11.4.4 Noen vurderinger 286

Kapittel 12
Forholdet mellom ytelser under arbeidsavklaring og uføretrygd 288
12.1 Innledning 288
12.1.1 Sammenhengen i stønadssystemet 288
12.1.2 Nærmere om problemstillingen og den videre fremstillingen 290
12.2 Vilkårene om medlemskap, sykdom, nedsatt arbeidsevne/inntektsevne og årsak 292
12.2.1 Utgangspunkt 292
12.2.2 Krav til forutgående medlemskap 292
12.2.3 Sykdomsvilkåret 293
12.2.4 Kravet til årsakssammenheng 294
12.2.5 Kravet til nedsatt arbeidsevne/inntektsevne 295
12.3 Hovedinnholdet av vilkårene om behandling og arbeidsrettet tiltak 297
12.3.1 Krav om gjennomgått behandling 297

12.3.2 Gjennomgått arbeidsrettet tiltak som vilkår for uføretrygd 298
12.4 Nærmere om forholdet mellom vilkårene
i § 12-5 og retten til arbeidsavklaringspenger 300
12.4.1 Særlig om behandlingsvilkåret 300
12.4.2 Rett til tiltak, tilgjengelighet av tiltak og sannsynlighet for måloppnåelse ... 301
12.4.3 Spørsmål om behandling/tiltak utover ordinær stønadsperiode for arbeidsavklaringspengene 305

Registre 311
Litteratur 311
Bøker og artikler 311
Annet 312
Lover og forskrifter 313
Lover 313
Forskrifter 314
Dommer, kjennelser og uttalelser fra Sivilombudsmannen 315
Høyesterett 315
Lagmannsrettene 315
Agder 315
Borgarting 315
Eidsivating 315
Frostating 315
Gulating 315
Trygderettens kjennelser 315
Uttalelser fra Sivilombudsmannen 317
Offentlige dokumenter 317
Lovproposisjoner 317
Innstillinger og meldinger til Stortinget/Odelstinget 318
Norges offentlige utredninger (NOU) 318
NAVs rundskriv m.m. 318
Annet 318
Stikkordregister 319

Tilbake til sakslisten

Sak 88/15

JUS282-2-A International Business Contracts – litteratur

Reader JUS 282-A-2

International Business Contracts

Law and Economics

Erich Schanze*

Bergen
2016

Contents

Introductory Remarks

A. Contracts from a Drafting Perspective

SCHANZE ERICH, What is Law and Economics Today? A European View, in: **NOBEL/GETS** (eds.), New Frontiers of Law and Economics, Zürich/Basel/Genf 2006, 99-113. New

MNOOKIN ROBERT/PEPPET ROBERT/TULUMELLO ANDREW, Beyond Winning – Negotiating to Create Value in Deals and Disputes, Cambridge/London 2000, 249-271. New

SCHANZE ERICH, Complex Business Contracts – Lessons from Mining Agreements, in St.Thomas Law Journal, 2016 forthcoming.New

SCHANZE ERICH, Legalism, Economics, and Professional Attitudes Toward Institutional Design, in: Journal of Institutional and Theoretical Economics, 149/1 (1993), 122-140.

LANGBEIN JOHN, Comparative Civil Procedure and the Style of Complex Contracts, in: American Journal of Comparative Law, 35 (1987), 381-394.

KÖTZ HEIN/FLESSNER AXEL, European Contract Law (Vol. 1), Oxford 1997, 52-77.

TREBILCOCK MICHAEL, The Limits of Freedom of Contract, Cambridge/London 1993, 248-261.

KÖTZ HEIN/FLESSNER AXEL, European Contract Law (Vol. 1), Oxford 1997, 124-153.

AKERLOF GEORGE, The Market for “Lemons”: Quality Uncertainty and the Market Mechanism, in: **GOLDBERG** (ed.), Readings in the Economics of Contract Law, Cambridge 1989, 24-28. New

TELSER L.G., A Theory of Self-enforcing Agreements, in: Journal of Business, 53 (1980), 27-44.

B. Hybrids: Franchising, Mining, Agreements, M&A Transactions

SCHANZE ERICH, Symbiotic Contracts: Exploring Long-Term Agency Structures Between Contract and Corporation, in: **JOERGES** (ed.), Franchising and the Law: Theoretical and Comparative Approaches in Europe and the United States, Baden-Baden 1991, 67-103.

SCHANZE ERICH, Symbiotic Arrangements, in: The New Palgrave Dictionary of Economics and the Law (3. Ed.), London 1998, 554-559.

DNES ANTONY, The Economic Analysis of Franchise Contracts, Journal of Institutional and Theoretical Economics, 152 (1996), 297-324.

COLLINS HUGH, Regulating Contracts, Oxford 1999, 232-246.

KIRCHNER CHRISTIAN/SCHANZE ERICH, The Law of International Mining Agreements, in: Law and State, 37 (1988), 75-80.

SCHANZE ERICH, Regulation by Consensus: The Practice of International Investment Agreements, in: Journal of Institutional Economics, 144 (1988), 152-171.

SCHANZE ERICH, Constructive Jurisprudence in Mining Agreements, Institutional Innovative and Practical Drawbacks, in: **JAENICKE** et al. (eds.), International Mining Investment: Legal and Economic Perspectives, Deventer/Frankfurt am Main 1988, 161-170. New

GILSON RONALD, Law and Economics in the Law Firm: The Case of MACs, in: **NOBEL/GETS** (eds.), New Frontiers of Law and Economics, Zürich/Basel/Genf 2006, 99-113. New

C. Formality, Conflict Resolution, Examples

MILLER GEOFFREY, Bargains Bicoastal: New Light on Contract Theory, Cardozo Law Review 31 (2010), 1476-1493; 1522. New

SCHANZE ERICH, Dispute Resolution in the Shadow of Uniform Contract Law? In: Baudenbacher (ed.), International Dispute Resolution Volume 2: Dialogue Between Courts in Times of Globalization and Regionalization, Stuttgart 2010, 153-160. New

Sample Contract One: A Joint Venture Agreement for Seabed Mining in: **JAENICKE, SCHANZE, HAUSER**, A Joint Venture Agreement for Seabed Mining, Frankfurt and Deventer 1981, 9-91.

Sample Contract Two: Turnkey Contract for Major Projects, International Chamber of Commerce, Commission on Commercial Law and Practice, Document 460-16/56rev18. New in the Reader but used for two years as handout

Cancelled – from the 2007 Reader "Complex Business Contracts" (old)

1. Schanze, Notes on Models of Choice, JITE 1990
2. Schanze, Failure of Long-Term Contracts 1997
3. Putterman, Regulation by Consensus, comment 1988
4. Berger, Drafting History and Principal Features of New German law of Arbitration 1998
5. Uncitral, Model Law Int Commercial Contracts 1998
6. German ZPO 10th Book 1998

These Texts were mostly left out in the courses in the past two years. The overall size has slightly increased in view of the 90 page ICC Model Turnkey Contract has been essential for the teaching in the last two years.

Introductory Remarks

These are materials (revised 2nd edition 2016, online) for the course "International Business Contracts" at the Faculty of Law, University of Bergen.

The course starts with an introduction to the technology of drafting agreements. It will show that innovative and successful institutional design does not only depend on a knowledge of the given legal repertoire and "cook books" but also on a prior consideration of economic incentive theory. We will shortly look at the theoretical premises of economic analysis of institutions, specifically at the theory of incentive compatible contracts, e.g. self-enforcing agreements. We will then turn to the structure and individual clauses of important long-term contracts such as concession agreements, joint ventures, turn-key contracts, franchise agreements, and M&A transactions. The example of a hypothetical contract for seabed mining will *inter alia* illustrate the close relation between drafting laws and contracts – and the differences. Moreover, we will explore the techniques of "conflict screening" in large business arrangements where the parties use "filters" for sorting out specific foreseeable contingencies by referring them to expert decision-making bodies before redress to a court may be sought. We conclude with an analysis of a recent sample contract for large industrial turnkey projects, and reflections about formality and litigation in the area of large business projects.

Merkand fra Schanze om antall sider (på forespørsel – uforandret antall):

I have added the pages of the papers of the revised READER for JUS 282, including the papers in print: 205 pages (different formats, depending on the sources).

In addition there are two contract texts annexed, containing jointly 152 pages, which I used before.

In my view a mere adding up of the pages would lead to a misunderstanding of the character of the materials for a drafting course.

This is not a course in legal philosophy/ sociology where individual texts are discussed in detail in a sequence.

To get an estimate of the workload it is essential to understand that I distinguish in my assignments between "study" of the texts (meaning full reading - about 130 pages) and "additional readings" (meaning browsing - the rest of 75).

The two sample contract texts are teaching materials which we read in excepts in class.

However, the students have to see these materials in context (almost like collections of laws)

I might mention that the overall assignment will not be changed in this course which will be in its 9th cycle in 2016. I do not recall complaints about about the size of the assignments. The class attendance increased from about 20 to almost 60 over time. In view of this I felt encouraged spending some effort on the update.

Tilbake til sakslisten

Sak 89/14

Endring i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen § 2-7 nr. 1

Ettersom flere administrative funksjoner er digitalisert og dels utføres i felles løsninger for UiB, er det nødvendig å endre enkelte av de fristene fakultetet har pleid å operere med. Fristen for å søke særskilt studierett til spesialemner har til nå vært 1. august og 2. januar – de er endret til 15. august og 15. januar. Studieadministrasjonen anser det best formålstjenlig at slike frister ikke er reglementsfestet, men i stedet kan fastsettes ut fra de rammebetingelsene som gjelder for slike søknader, og vi foreslår derfor at Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen viser til nettsiden for opptak og lenker til den.

Forslag til vedtak:

§ 2-7 nr. 1 i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen endres fra

§ 2-7 Særskilt opptak til spesialemner

1. Fakultetet tar opp studenter til spesialemner to ganger i året, gjennom lokalt opptak. Fristen for slik søknad er 1. august og 2. januar. Fakultetet garanterer likevel ikke at det blir gitt undervisning og eksamen i alle spesialemner hvert år.

til

§ 2-7 Særskilt opptak til spesialemner

1. Fakultetet tar opp studenter til spesialemner to ganger i året, gjennom lokalt opptak. Fristen for slik søknad kunngjøres på nettsidene for opptak. Fakultetet garanterer likevel ikke at det blir gitt undervisning og eksamen i alle spesialemner hvert år.

Tilbake til sakslisten

Protokoll fra møte i Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Tirsdag 12. januar 2016 kl. 09:15.
Møterom 546

Til stede:
Bjørnar Borvik (leder) (a)
Bjørn Henning Østenstad (a)
Anneken Sperr (a)
Jonas Jensen (b)
Kjersti Bakke Sørensen (c)
Vegard Fosso Smievoll (d)

Forfall: Sandra Guderud (d)

Sekretær: johanne.spjelkavik@jurfa.uib.no

Neste møte: 9. februar

Sak 1/16	Godkjenning av innkalling og dagsorden
	Innkalling: Ingen merknader. Dagsorden: Ingen merknader.
Sak 2/16	**Orienteringssaker**
1	Protokoll fra SU 15. desember. Godkjent på sirkulasjon 16. desember. ***OBS – ekstern lenke – må lastes ned separat.***
2	Fullmaktsvedtak a) Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen § 6-1 nr. 4 – redaksjonell endring. Fullmaktsvedtakene fås ved henvendelse til Johanne.spjelkavik@jurfa.uib.no De publiseres også sammen med innkallingen og protokollen på Studieutvalgets nettside: http://www.uib.no/jur/24968/studieutvalget
Sak 3/16	**Saker til drøftelse/høring/uttalelse**
1	JUS113 Kontraktsrett I Kursrapport V15 fra emneansvarlig Hilde Hauge.
SU uttaler	Studieutvalget sier seg tilfreds med oppmerksomheten som er viet forholdet mellom omfang og ordgrense i arbeidsgruppeoppgavene. Vi gjør oppmerksom på muligheten for å slå sammen to arbeidsgruppeoppgaver til en større, jf. erfaringer fra JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter og JUS122 Erstatningsrett. Løsningen med hensyn til DCFR som hjelpemiddel til eksamen er god; generelt er det ønskelig at mengden hjelpemiddel til eksamen begrenses til det som er nødvendig ut fra en faglig vurdering. Om avveiingen mellom muntlig framleggelse og «egentid»/ tid til spørsmål (punkt 4): Dette er innenfor emneansvarliges myndighet. SU vil likevel bemerke at det er ønskelig med økt muntlig deltakelse/trening i undervisningen. Tidsrammene og øvrige ressursrammer setter likevel grenser som SU har forståelse for.
2	Til arbeidet med emnemalen.
SU uttaler	SU ber om at det vurderes å ta med i emnemalen et vilkår om at hovedlitteratur ikke kan vedtas før den foreligger tilgjengelig i salg eller på annen måte.

Postadresse
Postboks 7806
5020 Bergen

Telefon 55 58 95 00
Post@jurfa.uib.no
Internett www.uib.no
Org no. 874 789 542

Det juridiske fakultet
Telefon 55 58 95 00
Telefaks 55 58 95 10

Besøksadresse
Magnus Lagabøtes plass 1, 5010 Bergen

	Vedtakssaker
Sak 4/16	Prinsipielt om omfanget av hovedlitteraturen på fjerde studieår.
Vedtaksforslag	Studieutvalget ber om få seg forelagt en sak i løpet av våren om sidetallsnormen for alle studieår. - Det kan være gode grunner for å utvide sidetallsnormen o Studentene leser ofte mer enn hovedlitteraturen - Varsom med økning som leder studentene til å ta sjansen på å kutte deler av hovedlitteraturen - Det kan være gode grunner for å gjøre normen veiledende; ulike modeller for det - Se sidetallsnormen i sammenheng med arbeidsbelastning i obligatoriske arbeidskrav - Undersøke ordninger på andre institusjoner, eventuelt også i utlandet - Innarbeide studentsynspunkter
Sak 5/16	Søknad fra emneansvarlig Hans Fredrik Marthinussen om utvidelse av hovedlitteraturen i JUS243 Alminnelig formuerett fra og med 2015/2016. Merknad fra administrasjonen.
Vedtaksforslag	1. Hovedlitteraturen i JUS242 Rettergang utvides med *Hans Fredrik Marthinussen, Tredjemannsproblemene – om formuerettslige argumentasjonsmønstre, Oslo 2016* med virkning fra studieåret 2015/2016 2. Det er en forutsetning at boken foreligger ved kursstart.
Sak 6/16	Forslag om tillegg til eksamensplanen for Det juridiske fakultet i Bergen 2015/2016 – JUS134-Kina Rettshistorie og komparativ rett med særskilt fokus på kinesisk rettskultur.
Vedtaksforslag	Hjemmeeksamen i JUS134-Kina legges til i eksamensplanen i uke 25. Oppgaven publiseres tirsdag 21.6. kl. 13.00. Leveringsfrist er fredag 24.6. kl. 13.00.

Eventuelt	Ingen saker til eventuelt.

Bjørnar Borvik
Leder

Johanne Spjelkavik
Sekretær

Sak 3/16 – 1

KURSRAPPORT – JUS 113, Våren 2015

KURSANSVARLIG: [NAVN]

Kursrapporten er utarbeidet den 18. januar 2016 av Hilde Hauge

1. FAGLÆRERS GENERELLE VURDERING

a) Praktisk gjennomføring

i. strukturen på kursopplegget

Strukturen bygger på samme modell som tidligere år.

ii. Forelesningene

Forelesningene ble holdt av Johan Giertsen. Tilbakemeldingene på forelesningene på referansegruppemøtet var gjennomgående gode.

iii. benyttede arbeidsoppgaver – både i arbeids- og storgruppene

Arbeidsgruppeoppgavene bygget på tidligere års oppgaver. Oppgavene ble delvis revidert med tanke på ordgrensen. Tilbakemeldingene på referansegruppemøtet tilsier at oppgavene ennå er for omfattende. Kutt i oppgavene kan også ha gått noe på bekostning av det materielle. Det er derfor nødvendig med en ytterligere gjennomgang av oppgavesettet. Tilbakemeldinger både fra arbeidsgruppeledere og studentene på kurset, tilsier også at det er behov for utdypning og klargjøring av veiledningen for enkelte av oppgaven, noe jeg tar sikte på å få gjort før årets kurs.

Jeg gjorde noen kutt i storgruppeoppgavene og endret noe på rekkefølgen. Endring av rekkefølgen har jeg oppfatning av at fungerte bra, ved at progresjonen ble noe bedre tilpasset strukturen i kurset. Jeg vil imidlertid vurdere om det er hensiktsmessig å kutte enda noe mer ned på antallet oppgaver.

iv. skriving og kommentering

Har inntrykk av at dette i hovedsak fungerte godt,

v. gjennomføring av arbeids- og storgruppesamlingene

Har inntrykk av at dette fungerte godt og at studentene i all hovedsak var godt fornøyde både med arbeids- og storgruppeledere. Som nevnt under tidligere punkt kan det eventuelt være hensiktsmessig å redusere noe mer på storgruppeoppgavene.

vi. obligatorisk kursoppgave

Ingen spesielle merknader.

vii. Eksamen

Ingen spesielle merknader.

viii. samarbeid med administrasjonen

Fungerte som vanlig bra.

b) Strykprosent og frafall på eksamen

Strykprosent 0,7.

c) Karakterfordeling

A	7,2 %
B	17,7 %
C	42,6 %
D	23,3 %
E	8,5 %
F	0,7 %

d) Studieinformasjon og -dokumentasjon

Ingen spesielle merknader,

e) Tilgang til relevant litteratur

Det var problemer knyttet til tilleggslitteratur/lovlige hjelpemidler som var utsolgt fra forlaget. Den aktuelle litteraturen (DCFR) skal ikke lenger være lovlig hjelpemiddel på eksamen. Siden DCFR er tilgjengelig på nettet til studiebruk er ikke dette lenger noen presserende problemstilling.

2. FAGLÆRERS VURDERING AV RAMMEVILKÅRENE

a) Lokaler og undervisningsutstyr

Ingen spesielle merknader.

3. FAGLÆRERS KOMMENTAR TIL ÅRETS STUDENTEVALUERING(ER) (REFERANSEGRUPPEMØTET)

Referat fra emnets referansegruppemøte er lagt ved denne rapporten, og skal være kommentert av kursansvarlig, jf. vedtak i Studieutvalget den 21.4.15.

a) Metode – gjennomføring

Evaluering skjedde ved referansegruppemøte.

b) Oppsummering av innspill

Jeg oppfatter tilbakemelding vedrørende oppgaver og ordgrense som det mest sentrale. Med absolutt ordgrense er det viktig at studentene får oppgaver som er godt nok tilpasset ordgrensen, og jeg vil om nevnt gå gjennom oppgavesettet på ny. Se ellers kommentarer underveis.

4. OPPFØLGING AV FJORÅRETS EVALUERING

Har punkter fra fjorårets evaluering blitt innarbeidet/ført til endringer i årets kurs? Hvis ja: hvordan?

Jeg valgte i år ikke å videreføre opplegget med muntlige fremleggelser i forbindelse med storgruppene. Å pålegge studentene muntlig fremleggelse er et ytterligere «obligatorisk» element på kurset. Emm. er det ønskelig at det i løpet av kursperioden bør være noe tid tilbake, som studentene har mulighet til å bruke til faglig fordypning ut fra egne interesser og prioriteringer. Det er emm. også viktig at det på storgruppene blir nok tid til at studentene får diskutere med og stille spørsmål til den som underviser, siden dette er den eneste møteplassen, utenom forelesningene, mellom studentene og ansatte lærere.

5. FAGLÆRERS SAMLEDE VURDERING, INKL. FORSLAG TIL FORBEDRINGSTILTAK

Hovedinntrykket er at kurset fungerer godt og at studentene har bra læringsutbytte. Kurset har også en lærebok som er godt tilpasset kurset. Forbedringstiltak er først og fremst kvalitetssikring av oppgavesettet, jf. tidligere kommentarer.

Bergen 23. desember

Hilde Hauge

Tilbake til sakslisten

Sak 4/16

Prinsipielt om omfanget av hovedlitteraturen på fjerde studieår.

Saken her er en kort skisse av historikk bak spørsmålet om «omfanget av hovedlitteraturen på fjerde studieår» - det er ikke tatt sikte på en uttømmende utredning.

Bakgrunnen for presentasjonen er sammenhengen med sak 5/16. Den gjelder JUS243 Alminnelig formuerett som har kursstart 7. mars. Frist for å publisere eventuelle endringer i emnebeskrivelsen der, er 8. februar. (Styremøte 2. februar kan eventuelt ta stilling til spørsmålet.)

I **Studieplan for integrert masterprogram i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen**[1] heter det om omfanget av litteratur: «Kjernelitteraturen [= hovedlitteratur] skal som regel ikkje overstige 30 tekstsider pr. studiepoeng på 1. – 4. studieår og 40 sider på 5. studieår.»

Denne regelen har vært gjeldende siden programmet ble vedtatt opprettet med virkning fra høsten 2003.

I **Delinnstilling I fra april 2002** er antall sider ikke drøftet, man bare «har» en norm på 30 sider/studiepoeng og utleder emnenes omfang etter det. Det gjelder også for fjerde år, selv om man tydelig skiller mellom bachelor og master (ved bruk av de betegnelsene). Normen på 30 sider/studiepoeng henger ventelig igjen fra cand.jur.-studiet. Om Formueretten på fjerde år heter det: «Hovedlitteraturen bør være på 600 sider.) Den litteraturen som foreslås i DI, er på 623 sider og det bemerkes at «[e]tter hvert bør panterettsdelen erstattes med litteratur som er bedre tilpasset det nye omfanget emnet har fått.».

Også strafferett og rettergang tildeles 600 sider hver. Sidetall for spesialemner er ikke nevnt i DI eller DII. Fakultetsstyret behandet DI i møte den 20. juni 2002 og fattet vedtak i sak 31/02. Litteratur er ikke nevnt der. Saken hadde et tillegg fra bl.a. K H Søvig, men det er ikke å finne i styrepapirene som er digitalt tilgjengelig.

I **styresak 56/02 i møtet den 10. desember 2002** er studieplanen vedtatt. Der heter det i § 1-4: «*For hvert kurs skal det fastsettes en liste over kjernelitteratur. Litteraturlisten er en veiledende angivelse av den eller de fremstillinger som dekker kjernestoffet i kurset. Som regel bør kjernelitteraturen på et kurs ikke utgjøre mer enn omtrent 30 tekstsider per studiepoeng.»* Dette er senere endret til 40 for spesialemnene.

Programsensorrapport nr. 1 fra 2006, «gransking av fjerde studieår med innretning mot straff- og prosessrett», bemerker i kapittel II Synspunkter, punkt d Pensum nr. 1: **«Pensumkraven framstår som relativt begränsade. Som en allmän riktlinje illämpas en norm om 35 sidor per studiepoeng, vilket motsvarar drygt 50 sidor per vecka (vi utgår här ifrån att en veckas studier motsvarar ca 1,5 studiepoäng).»** Og: *«Som jämförelse kan nämnas att normen (i den mån man kan tala om en sådan) i Uppsala ligger på ca 100 sidor per vecka och att kurslitteraturen på straffrättsdelen av terminkursus 4 (straff- och processrätt) omfattar åtminstone 1500 sidor.»* Konklusjonen deres mht pensum: *"I denna del skulle vi närmast vilja uttrycka en mycket försiktigt forulerad rekommendation: med nuvarandet*

[1] http://www.uib.no/studieprogram/MAJUR/plan

pensum finns det inte obetydligt utrymme för att öka pensumet och det kan därför finnas skäl att överväga om det finns litteratur (kanske i artikelform eller annen icke för studenter tilrättalagd form) som det skulle vara värdefullt att studenterna läste [forfatternes utheving].*"* Dette er rettet mot straff- og prosessfagene; formueretten er ikke særskilt nevnt, verken som omfattet eller unntatt. Fra fakultetets side er det imidlertid samme norm som ligger til grunn for alle tre emnene.

Rapporten fra **programevalueringen i 2013** nevner ikke sidetall spesielt (det henger sammen med mandatet for arbeidsgruppen), men i prosessen ble det ved flere anledninger framholdt at det bør være rom for økning av sidetallet pr studiepoeng, i alle fall på fjerde studieår.

På denne bakgrunnen bør Studieutvalget ta stilling til spørsmålet om vi skal tilrå fakultetsstyret å vedta en endring i Studieplan for integrert masterprogram i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen som øker sidetallet pr studiepoeng for fjerde studieår, enten i den størrelsesorden programsensorene tilrår, dvs. 35 sider/studiepoeng (700 sider/emne – en økning på 16,67 %) eller til normen for spesialemnene, dvs. 40 sider/studiepoeng (800 sider/emne – en økning på 33 %).

Tilbake til sakslisten

Sak 5/16

Bergen 5. januar 2016

Studieutvalget

Endring av hovedlitteratur Allmenn formuerett

På bakgrunn av utfordringene kurset i Allmenn formuerett har hatt de senere årene har jeg skrevet en bok som skal sette studentene inn i de særlige metodiske utfordringene kurset byr på. (Boken er i øyeblikket ferdigskrevet og under bearbeiding for publisering hos forlaget, den skal være klar til kursstart.) Det er strengt tatt et helt nytt type læreverk: En bok som ikke gjør noe forsøk på å gå gjennom alle reglene som er aktuelle i faget, men som plukker ut utvalgte problemstillinger og fokuserer på metodebruken. Det kan kalles en fagmetodebok. Det er en tilnærming som har manglet helt på studiet, og boken har bl.a. på denne bakgrunn blitt tildelt Cappelen Damm Akademisk faglitterære forfatterstipend.

Totalt kommer pensum i Allmenn formuerett da opp i ca 700 sider. Det er noe over det gamle utgangspunktet på 30 sider pr. studiepoeng, men i tråd med den senere oppmykningen og tilnærmingen om at kurs på masternivå kan ha noe større sideomfang. Det er også grunn til å understreke at boken ikke tar opp nye emner sammenlignet med den øvrige litteraturen. Den går i stedet grundigere inn i enkeltproblemstillinger som er behandlet andre steder med et mye sterkere metodisk perspektiv. Den er derfor ment som et hjelpemiddel til å forstå faget bedre, og forhåpentligvis erstatte «dobbeltlesing» av det som allerede er pensum. Jeg har også gjort noen nedskjæringer i de tre bøkene som tidligere var hovedlitteratur alene, ca. 50 sider totalt.

Jeg ber om at følgende vedtas som hovedlitteratur i Allmenn formuerett:

- Kåre Lilleholt: Allmenn formuerett. Fleire rettar til same formuesgode, Oslo 2012, avsnitt 1-2, 5.1-5.4, 5.6 og 6-16.
- Jens Edvin Skoghøy: Panterett, 3. utgave Oslo 2014 avsnitt 1-2.3.5, 2.3.7-3.4 og 4.1-4.2
- Mads Henry Andenæs: Konkurs, 3. utgave Oslo 2009 avsnitt 3, 5, 6, 12-17, 22-24, 26-30, 31.1-31-2, 32.1, 32.2, 32.6, 32.7, 34.1.
- Hans Fredrik Marthinussen, Tredjemannsproblemene – om formuerettslige argumentasjonsmønstre, Oslo 2016

Med vennlig hilsen
Hans Fredrik Marthinussen
Kursansvarlig

Merknad fra administrasjonen:

Utvidelsen vil innebære en økning av hovedlitteraturen til ca. 700 sider – det er 16,7 % over normen på 30 s/studiepoeng. Fakultetet har utvilsomt en policy-endring i retning av å øke sidetallet pr studiepoeng (se sak 4/16), og i dette tilfellet er den nye boken ikke økning i bredden, men i dybden (metodisk fordypning i allerede eksisterende pensumstoff). Det taler for – om enn ikke avgjørende alene – at regelen som framgår av studieplanen: «Kjernelitteraturen skal som regel ikkje overstige 30 tekstsider pr. studiepoeng på 1. – 4. studieår […]», kan fravikes også uten en endring av Studieplan for integrert masterprogram i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet i Bergen.

Forslaget til vedtak må sees i lys av sak 4/16, som gjelder forslag til fakultetsstyret om å øke sidetallsnormen for emner på fjerde studieår.

I tillegg foreslås å vedta en hovedregel om at litteraturen må være tilgjengelig før den kan vedtas som hovedlitteratur. I dette tilfellet vil denne hovedregelen ikke være til hinder for vedtak, ettersom litteraturlisten i alle tilfeller vil være regulær også uten den nye boken.

Forslag til vedtak:

1. Hovedlitteraturen i JUS242 Rettergang utvides med Hans Fredrik Marthinussen, Tredjemannsproblemene – om formuerettslige argumentasjonsmønstre, Oslo 2016 med virkning fra studieåret 2015/2016

2. Hovedlitteraturen må som hovedregel foreligge i salg eller på annen måte være tilgjengelig for studentene før den kan vedtas.

Tilbake til sakslisten

Sak 6/16

Til Studieutvalget
Fra administrasjonen/INTØ
Dato: 7.1.2015

Tillegg til eksamensplanen for Det juridiske fakultet 2015/2016

Fakultetsstyret vedtok i sitt møte 8. desember 2015 oppretting av emnet JUS134-Kina Rettshistorie og komparativ rett med særskilt fokus på kinesisk rettskultur som et alternativ til JUS134 Rettshistorie og komparativ rett.

Studentene som tar dette emnet skal, som del av emnet, delta på det fire uker lange sommerkurset Chinese Law Summer Program som holdes ved Renmin University i Beijing.

I emnebeskrivelsen står følgende om vurderingsform:

«Etter kurset vert det avlagt ein heimeeksamen. Oppgåvene skal leverast elektronisk via Kark. Ordgrensa er sett til 5000 ord.

Studentane som tek JUS134-Kina vil verta prøvd gjennom ein heimeeksamen på lik linje med studentane som tek JUS134. Men i staden for ei analyse- og diskusjonsoppgåve om europeisk rettskultur, skal studentane på JUS134-Kina analysera og diskutera kinesisk rettskultur. Denne delen av eksamen vil utgjera mellom 30 og 40% av den totale heimeeksamen i kurset.»

Sommerkurset ved Renmin University avholdes fra fredag 20.5.16 til lørdag 18.6.16.

På grunn av datoene for kurset i Beijing må hjemmeeksamen i JUS134-Kina avholdes i uke 25, istedenfor parallelt med hjemmeeksamen i JUS134 i uke 24. Emneansvarlig vil utarbeide separate oppgavesett til hver av de to eksamenene.

Studentene som deltok på informasjonsmøtet JUS134-Kina i november ble informert om at eksamen ville måtte avholdes i uke 25, slik at de som innen fristen 1.2. søker om å få delta på JUS134-Kina, er kjent med og innforstått med at hjemmeeksamen avholdes en uke etter eksamen i det ordinære emnet JUS134.

Vedtaksforslag:

Hjemmeeksamen i JUS134-Kina legges til i eksamensplanen i uke 25. Oppgaven publiseres tirsdag 21.6. kl. 13.00. Leveringsfrist er fredag 24.6. kl. 13.00.

Tilbake til sakslisten

UNIVERSITETET I BERGEN
DET JURIDISKE FAKULTET

REFERAT
FORSKNINGSUTVALGET
MANDAG 30. november 2015 KL. 14.30 – 15.30

Til stede: Berte-Elen Konow (leder), Thomas Eeg, Knut Einar Skodvin, Morten Nadim, Anita Garden (for Bente Rosnes), Tommy Flesland, Ine Osland, Henning Simonsen (sekretær/referent).
Fra administrasjonen: Birgit Falch.
Forfall: Bente Rosnes

Saksliste:

31/15 Godkjenning av innkalling, saksliste - og referat fra møtet 31. august.
Godkjent.

32/15 Orienteringssaker

- Oversikt over midlertidig vitenskapelige ansatte (inkl. alle på ph.d.-programmet) pr. 25. november 2015 – *tatt til etterretning*
- Oversikt tilskuddsreiser/vit.ass/språkvask – *tatt til etterretning*
- Oversikt over pågående eksternfinansierte prosjekter – v/Henning Simonsen – *tatt til etterretning*
- Oversikt over innsendte forskningsprosjektsøknader i 2015 – v/Henning Simonsen/Birgit Falch – *tatt til etterretning*
- Redegjørelse for UiBs nye strategiplan 'Hav – Liv – Samfunn', samt redegjørelse for arbeidet med fakultetets strategiplan frem mot sommeren 2016 – *tatt til etterretning*

33/15 Stipendiat – tilsetting (unntatt offentlighet)

Vedtak:

- *Forskningsutvalget tilrår at Lill Haukanes og Torhild Elin Nordtveit tilsettes i de to utlyste stillingene som stipendiat i formuerett/privatrett..*

  Lill Haukanes og Torhild Elin Nordtveit tas opp på ph.d.-programmet i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet ved Universitetet i Bergen under forutsetning av at Tilsettingsutvalget treffer vedtak om tilsetting.

  Utvalgsleder gis fullmakt til å oppnevne hovedveiledere under forutsetning av at Tilsettingsutvalget treffer vedtak om tilsetting.

- *Forskningsutvalget tilrår at Yngvil Marie Erichsen tilsettes i den utlyste stillingen som stipendiat i havrett.*

Yngvil Marie Erichsen tas opp på ph.d.-programmet i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet ved Universitetet i Bergen under forutsetning av at Tilsettingsutvalget treffer vedtak om tilsetting.

Utvalgsleder gis fullmakt til å oppnevne hovedveileder under forutsetning av at Tilsettingsutvalget treffer vedtak om tilsetting.

- *Forskningsutvalget tilrår at Knut Knapskog tilsettes i den utlyste stillingen som stipendiat -åpen stilling.*

  Knut Knapskog tas opp på ph.d.-programmet i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet ved Universitetet i Bergen under forutsetning av at Tilsettingsutvalget treffer vedtak om tilsetting.

  Utvalgsleder gis fullmakt til å oppnevne hovedveileder under forutsetning av at Tilsettingsutvalget treffer vedtak om tilsetting.

Berte-Elen Konow
leder

Henning Simonsen
sekretær

DET JURIDISKE FAKULTET
UNIVERSITETET I BERGEN

PROTOKOLL

TILSETTINGSUTVALGET

TIRSDAG 8. DESEMBER 2015

Til stede: Asbjørn Strandbakken, Hans Fredrik Marthinussen, Marianne Rødvei Aagaard, Vilde Gjethammer, Ingrid Elisabeth Tøsdal
Forfall: Lars Kvestad

Fra administrasjonen: Kristin Mathiesen

Tilsettingssaker er unntatt offentlighet, jfr. Off.l. § 25

Saksliste:

Sak 18/15 **Godkjenning av innkalling og saksliste**
Det var ingen merknader.

Sak 19/15 **Protokoll fra møte 27.10.2015**
Det var ingen merknader.

Sak 20/15 **Tilsettingssak stipendiat – 4 stillinger (15/6950)**

Vedtak:

Lill Haukanes, Torhild Elin Nordtveit, Yngvil Erichsen og Knut Knapskog tilsettes i stipendiatstilling ved Det juridiske fakultet for en periode på 4 år og med 25% pliktarbeid.

Sak 21/15 **Eventuelt**

Tilsettingsutvalget ønsker at Forskningsutvalget foretar en grundig gjennomgang av vurderingskriteriene og veiledningene for tilsetting i stipendiatstilling ved Det juridiske fakultet. I denne forbindelse må det vurderes om det skal opprettes et eget Innstillingsutvalg for midlertidige

stillinger på linje med Innstillingsutvalg ved innstilling av søkere til fast vitenskapelige stilling, oppnevnt i styremøte 05.05.2015.

Bergen, 8. desember 2015

Asbjørn Strandbakken	Kristin Mathiesen
dekan	sekretær

Universitetet i Bergen

Det juridiske fakultet

Digital produksjonsmedarbeidar(førstekonsulent)

Ved Det juridiske fakultet er det ledig ei mellombels stilling som digital produksjonsmedarbeidar / førstekonsulent tilknytt Dragefjellet lærings- og formidlingssenter. Tilsetjingsperioden for stillinga er 6 månader med moglegheit for forlenging.

Det juridiske fakultet har sidan våren 2012 tatt i bruk stadig fleire digitale hjelpemiddel som pedagogiske verktøy i utdanning og til å fremme forskingsformidling. Arbeidet starta i prosjekt men er på veg inn i ein driftsfase. Det juridiske fakultet har ca. 110 tilsette og ca. 2 000 studentar. Masterprogrammet i rettsvitskap er det 3. mest populære av alle utdanningar i Noreg.

Det juridiske fakultet http://www.uib.no/jur

Dragefjellet lærings- og formidlingssenter http://www.uib.no/df

Stillinga har hovudvekt på arbeid knytt til digital produksjon av materiale til undervisning, forsking, formidling og profilering. Arbeidet omfattar planlegging, gjennomføring/filming og etterarbeid/redigering av større og mindre digitale produksjonar. Den som vert tilsett skal bidra til å utvikle rutinar og forbetre interne prosessar på området. Til stillinga ligg det også å bidra i opplæring av fakultetet sine tilsette i bruk av digitale hjelpemiddel. Senteret tar også på seg oppdrag for andre fagmiljø, så den som vert tilsett skal samarbeide med personar frå ulike fagmiljø og avdelingar ved universitetet.

Den som vert tilsett kan også få andre administrative og tekniske oppgåver.

Stillinga vil rapportere fagleg til visedekan for digitalisering og administrativt til seksjonssjef for studieseksjonen.

Kvalifikasjonar:

- bachelorgrad innafor relevant fagområde (f.eks. film- og TV-produksjon)
- relevant erfaring frå arbeid med digitale produksjonar i universitets- og høgskulesektoren
- erfaring frå tv/film-produksjon, forskingsformidling, nettbasert formidling
- kan nytte begge målformer og engelsk munnleg og skriftleg (norsk arbeidsspråk)

Personlege eigenskapar:

- du er motivert, nysgjerrig, opptatt av å finne gode løysingar og har god arbeidskapasitet
- evne til sjølvstendig og målretta oppfølging og gjennomføring av arbeidsoppgåver
- evne til prioritering og god orden
- gode kommunikasjons- og samarbeidsevner, du arbeider godt i team og kan leie andre
- kan halde oversyn over fleire parallelle prosessar hos deg sjølv og andre

Vi kan tilby:

- stilling innafor nybrottsarbeid, der du skal bidra til utvikling
- ein kunnskapsrik og engasjert organisasjon med deltaking i mange spennande prosjekt
- høve til kompetanseutvikling
- fleksitid og gode velferdsordningar: www.uib.no/poa/karriere-ved-uib
- Løn etter lønssteg 50 - 55 (Førstekonsulent kode 1408/LR 21), etter kvalifikasjonar og tenesteansiennitet. For særleg godt kvalifiserte søkjarar kan ein vurdere høgare lønn.

Generell informasjon:
Utfyllande opplysningar om stillinga kan ein få ved å vende seg til:
Visedekan for digitalisering Knut Martin Tande tlf. 901 05 126, e-post knut.tande@uib.no ,
fakultetsdirektør Øystein L. Iversen tlf. 945 03 953, e-post oystein.iversen@uib.no eller seksjonssjef for studieseksjonen Christine Stoltz Olsvik tlf. 911 47 401, e-post christine.olsvik@uib.no.

Den som vert tilsett må rette seg etter dei retningslinene som til kvar tid gjeld for stillinga.

Den statlege arbeidsstyrken skal i størst mogleg grad spegle mangfaldet i befolkninga. Det er eit personalpolitisk mål å få ei balansert alders- og kjønnssamansetning. Personar med innvandrarbakgrunn og personer med nedsett funksjonsevne blir oppmoda om å søkje stillinga.

Opplysningar om søkjaren kan bli gjort offentlege sjølv om søkjaren har oppmoda om ikkje å bli ført på søkjarlista. Dersom oppmodinga ikkje blir teke til følgje, skal søkjaren varslast om dette.

Nærare om tilsettingsprosessen her.

Søknad og CV skal sendast elektronisk frå denne sida: «Søk denne stillinga».

Kopi av vitnemål og attestar skal berre sendast dersom du får melding om det.

Søknadsfrist 17. januar 2016

Søknaden skal merkast 15/13787

Jobbnorge-ID: 120657, Søknadsfrist: 17.01.2016, Intern ID: 15/13787

Universitetet i Bergen

Det juridiske fakultet

Stipendiatstilling i rettsvitskap

Ved Det juridiske fakultet er det ledig ei stilling som stipendiat innan statsstøtterett. Stillinga er ein del av forskningsprosjektet «Towards more stability, competitiveness and predictability in the financial sector» som er delfinansiert av Finansmarkedsfondet.

Stipendiatperioden er på tre år, men kan utvidast til fire år mot at den som får stillinga utfører 25% pliktarbeid, dersom søkjaren vurderast å vere kompetent til slikt arbeid.

Om prosjektet/arbeidsoppgåver:
For nærare informasjon om prosjektet sjå prosjektskissa som kan finnast her. Som det framgår av prosjektskissa er temaet for prosjektet som skal utføras i stipendiatstillinga angitt som «the legal implications of repayment of aid that was granted in the form of a state guarantee» eller dei rettslege implikasjonane ved tilbakebetaling av ulovleg statsstøtte i form av statlege garantiar. Temaet er nærare beskrive i prosjektskissa.

Den som blir tilsett vil bli knytt til forskergruppa for konkurranse- og markedsrett ved Det juridiske fakultet og til Bergen Center for Competition Law and Economcis (BECCLE). Det er forventa at vedkommande bidreg til forskergruppa sine aktivitetar.

Kvalifikasjonar og eigenskapar

- Du må ha mastergrad i rettsvitskap eller tilsvarande juridisk utdanning. Det er ein føresetnad at mastergraden er oppnådd før tilsetjing kan skje.
- Du må gjennom karakternivå eller skriftlege arbeid ha vist eit høgt fagleg nivå, som kvalifiserer for rettsvitskapleg arbeid
- Du må kunne arbeide sjølvstendig og strukturert og ha gode samarbeidsevner.

Om stipendiatstillinga
Administrasjons- og undervisningsspråket på fakultetet sitt doktorgradsprogram er til vanleg norsk. Eventuell undervisning skal kunne gjennomførast innanfor dei obligatoriske faga i masterstudiet i rettsvitskap ved UiB.

Prosjektskildringa bør vere på ca 10 sider, og den skal inneholde ein plan for gjennomføringa av prosjektet og forskerutdanninga.

Om forskarutdanninga:
I tillegg til å fylle det generelle kravet for tilsetjing, må søkjarane fylle kravet for opptak på fakultetet sitt ph.d.-program.

Søkjaren må fylle ut skjema for opptak på ph.d.-programmet. Skjema kan hentast her:
http://www.uib.no/phd/opptak-finansiering/soke-om-opptak-til-ph.d/aa-soke-om-en-ph.d

Vi kan tilby:

- Eit godt og fagleg utfordrande arbeidsmiljø
- Løn etter lønssteg 52 /57 (kode1017/LR 20. 8) ut frå relevant praksis. For særleg kvalifiserte søkjarar kan det bli aktuelt å vurdere høgare løn.
- Medlemskap i Statens pensjonskasse
- Stilling i ei inkluderande arbeidslivsverksemd (IA-verksemd)
- Gode velferdsordningar

Søknaden skal innehalde:

- Prosjektskildring og framdriftsplan
- Skjema for opptak på ph.d.-programmet
- Kopiar av vitnemål og attestar
- Vitskapelege arbeid og liste over desse (publikasjonsliste)
- CV

Søknad og vedlegg med attesterte omsetjingar til engelsk eller eit skandinavisk språk må lastas opp i Jobbnorge via link på denne sida «Søk stillingen».

Generell informasjon:
Utfyllande opplysningar om stillinga kan ein få ved å vende seg til administrasjonen ved Det juridiske fakultet, tlf. 55 58 95 13, eller til prodekan for forsking Berte-Elen R. Konow tlf. 55 58 95 44.

Den statlege arbeidsstyrken skal i størst mogleg grad spegle mangfaldet i befolkninga. Det er difor eit personalpolitisk mål å få ei balansert alders- og kjønnssamansetning og rekruttere personar med innvandrarbakgrunn. Personar med innvandrarbakgrunn og nedsett funksjonsevne blir oppmoda om å søkje stillinga.

Universitetet i Bergen nyttar meirinnsyn ved tilsetjing i vitskaplege stillingar.
Opplysningar om søkjaren kan bli gjort offentlege sjølv om søkjaren har oppmoda om ikkje å bli ført på søkjarlista. Dersom oppmodinga ikkje blir teke til følgje, skal søkjaren varslast om dette.

Den som blir tilsett må rette seg etter dei retningslinjene som til ei kvar tid gjeld for stillinga.

Det kan bli aktuelt å gjennomføre intervju ved tilsetjing i stillinga.

Det blir elles vist til rettleiing for søkjarar på vevadresse: http://www.uib.no/fs/rettsvitenskap/forskerskolen/veiledning-til-sokere-til-stipendiatstilling

Nærare om tilsettingsprosessen her.

Søknadsfrist: 07.02.2016

Søknaden skal merkast: 15/12887

Jobbnorge-ID: 119764, Søknadsfrist: 07.02.2016, Intern ID: 15/12887